

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 . . . . .
Negyedévre . . . . . 2 . 50 . . . . .
Egy órára . . . . . 1 . . . . .
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzáró hirdetések alkú szerinti jutányos áron szelvének fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Meghívás.

Tisztelettel kérjük pártunk nagy választmányának összes tagjait, hogy **1. hó 19-én, vasárnap d. u. 2 és fél órakor a függetlenségi-kör helyiségében tartandó választmányi ülésen rendkívül fontos és sürgős ügyek tárgyalására teljes számban megjelenni méltóztassanak.**

A nagy választmányi ülése után közgyűlés lesz, a melyre pártunk minden tagját tisztelettel meghívja.

Debreczen, 1896. január 16.

Az elnökség.

Gazdasági függetlenség.

Debreczen január 18.

(R. A.) A debreczeni iparoskör holnap tartja nagygyűlését, melyen az Ausztriai kötéendő gazdasági szerződés, illetve kiegyezés megújítása ellen fog állást foglalni.

Természetes is, hogy a határozat éppoly indokolt és hazafias lesz, mint a milyent az egész nemzet óhajt. De nem is lehet ez másképpen, mert ez a jogos követelésünk (a kormány lapjai »kivánság»-nak nevezik) hazánk jövőjének alapköve lesz.

Városunk hazafias, függetlenségi törekvéseinket támogató iparosai nem tagadhatják meg önmagukat s holnap egy újabb tanujelét szolgáltatják annak, hogy minden erejükkel a haza felvirágoztatására törekcsenek. Olyan lesz ez a határozat, mely méltó leend a multhoz, bizalmat ébresztő a jövőre nézve.

Elmulaszthatatlan kötelesség ez akkor, midőn már Magyarország összes kereskedelmi és iparkamarái felemelték tiltó szavukat a gazdasági kiegyezésnek olyképpen való meghosszabbítása ellen, mint azt Ausztria kormánya czélozta. Hogy e mozgalomra, mely különben az egész ország közvéleményét fejezi ki, nem azért térünk ujólag vissza, mintha annak nagy horderejét akarnánk méltatni, mert hiszen valamennyien meg vagyunk győződve nagyfontosságáról, hanem igenis, foglalkozni kívánunk vele mindaddig, míg a szükséges garanciák nincsenek meg a jövőre nézve.

A nemzet bizalma megrendült azon kormány iránt, mely újabb tíz esztendőre ki akar bennünket szolgáltatni a minket folyton kiszorító, rajtuk élőködő Ausztriának.

Eszomorító különben az, hogy az ország fővárosában székelő kereskedelmi és iparkamara a többiek ellenében olyan szégyenletes határozatot hozott, hogy védelmébe veszi a mai állapotokat, bár

burkoltan, az egyenes kérdéstől kitérőleg határozott, mégis meglátszott, hogy nem mer nyíltan, emelt fővel nyilatkozni, pedig a horvátországi kamarák is, ha nem is hazafiságból, de belátva a mozgalom helyes irányát, a követelés igazságát, az önálló vámterület mellett emelték fel szavukat.

Hiába igyekeznek a Lajthán tul más követelésekkel, a quóta felemelésével, listkivitelünk megszorításával, meggyőzni a mi mozgalomunk, tervük nem fog sikerülni, mert mi, — az elmúlt ezer év a tanubizonysága — kitartóak leszünk a követelésünk érvényre juttatásában.

Az osztrák ellenzék hiába viszi a szélsőségig a harcot, Lueger hiába szitkozódik s hiába szórja ránk alaptalan vádjait, a megindult mozgalmat, mely már különben nem is újabb keletű, mert hiszen a függetlenségi párt már egy negyedszázad óta küzd érte a parlamentben, nem tudják megakasztani. Olyan az, mint a hegyről legördült lavina; a ki balga észszzel eléje mer állani, azt összezuzza.

Nem akarjuk túrni tovább, hogy az osztrák birodalom fejős tehene legyünk. Magyarország öntudatra ébredt, s ezt nem lehet megleveszteni semmiféle fenyegetődzéssel.

Hazánkat már maga a természet is úgy politikailag, mint gazdaságilag független egységes állammak alkotta, s az elismert tény, hogy hazánk agriculturája épen az osztrák ipar és kereskedelem dédelgetését nagyon megérezte. Ezt nem tagadják még a kormányhoz közel álló körök sem. Egető szükségünk van az önálló vámterületre, mert mi főképpen agricultur állam vagyunk; a mi termékeink kedvező geográfiai helyzetünkkel fogva úgy keletre, mint nyugatra megtalálják a piacot és a mi fő, majdnem két hónappal megelőzzük a többi államokat, melyek gabona kivitelükkel velünk versenyegek. És ez nem a legegőbe kidobott szó, hanem tény.

A magyar Kanaán fekete földjének aczélos buzáját különben sem termi más föld. Ha eddig külföldi piacokra keveset is szállítottunk belőle, ez nem bizonyítja azt, hogy a világpiacot elzárhatnák előle. Sőt ellenkezőleg! Ausztria pedig még nem a világpiac?

Ha elveszítjük az osztrák piacot, találunk másikat, hiszen még Amerika is szívesen látja piacán a magyar listet, mely finomságánál fogva ott is elsőrangú tudott emelkedni. Nem állhat fenn tehát az osztrák államférfiaknak amaz állítása, hogy a védvám-rendszer

a magyar mezőgazdaságra halálos csapás volna.

Iparunknak pedig felvirágoztatására szolgálna. Most az osztrák gyáriparkiviteli piacza vagyunk; s ez az oka a kisipar pangásának, s a fejlődő gyáriparkunk féltékenységének. A magyar ipar felendülését jelentené az önálló vámterület, melyre nézve még Deák Ferencz is szabad kezet biztosított az 1867. évi VI. törvényczikkben, a melylyel megadta az alapját annak, hogy Magyarország az önálló vámterületet követelhesse s magát gazdaságilag függetlenítse Ausztriától.

És nemcsak hasznos az önálló vámterület, hanem mulhatlanul szükséges is, mivel csak így nyerhetünk némi előnyt a külföldi piacokkal szemben is.

Ha Ausztria elzárna piacát, még akkor sem jutnánk rövidebbre. De igenis Ausztria szorultna meg, a mennyiben ipari és kereskedelmi czikkeinek értékesítésére nem találna magának egy könnyen kiviteli piacot.

A magyar ipart nem kell félteni, meg áll az a maga lábán is emberségesen.

Ezért üdvözljük mi a hivatott iparos körök hazafias mozgalmat, melynek sikerével a legméltóbb bizodalommal léphetünk a második ezer évbe!

Vámközösségi tárgyalások Daranyi Ignác földmivelésügyi miniszter szakreferensével együtt beható tanácskozásokat folytat az osztrák kormány képviselőjével. A tárgyalások főkérdése az állategészségügyi egyezmény létrehozása. A tárgyalások mindeddig csak az általános elvi kérdésekkel foglalkoztak s nem jutottak a részletekig. Ugyanebben a dologban Badeni miniszterelnök és Lebedur osztrák földmivelésügyi miniszter között is voltak megbeszélések.

KÜLFÖLD.

Spanyolország háboruja. Havannai távirat szerint egy spanyol hadosztály Santa-Mariánál megütöközött Lacrez és más felkelő vezérek bandájával és 11 emberüket megölte. Maceo főkelővezér megtámadta Vizalesz helységet Pinar del Rio tartományban, de az önkényesek visszavonulásra kényszerítették. A többi összeütöközések jelentéktelenek voltak. A havannai kikötőben az »Olivette» hajó fedelzetén három kalózt fogtak el, a kiknél fontos okmányok voltak.

Olaszok Afrikában. Hétfő számos soabeli csapat támadta meg Makallet, de súlyos veszteségekkel kényszerültek visszavonulni. A makallei csapatok képesek lettek volna ujólag fegyvereket beszerezni. Kedden semmiféle támadás nem volt. Menelik király megparancsolta, hogy razziákat többé ne rendezzenek, bár azok nélkül a soabeliek esélyt szenvednének. Azumnál eddig ellenség nem mutatkozott, sőt Aduát is elhagyta.

Kossuth-bankett.

Budapest jan. 16.

Szép és lélekemelő ünnepélye volt a függetlenségi pártnak.

Abból az alkalomból, hogy a párt volt elnöke, Justh Gyula lemondott az állásáról és Kossuth Ferenczet választotta meg elnökül, a párt még a múlt évi decemberben elhatározta, hogy a volt elnökhöz kötött háláját és az új elnök iránt táplált reményeit méltó módon kifejezésre juttassa. Ebből a célból gyűltek össze a Hungária szálloda földszinti éttermében a függetlenségi és 48-as párt összes Budapesten tartózkodó tagjai, sőt többen a vidékről is felrándultak erre az ünnepélyes alkalomra.

Kossuth Ferenczet, midőn a terembe lépett, lelkesen megéljeneztek és az összes jelen voltak a legszívélyesebben üdvözölték.

A lakoma alatt, a mely a legkellemesebb hangulat mellett folyt le, felette érdekes és jelentőségteljes beszédek hangzottak el.

A bankettre összegyűltek kevéssel 9 óra előtt ültek le a fényes lakomához.

Az asztalfőn ült Kossuth Ferencz, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, vele szemben Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt volt elnöke. Kossuth-ól jobbra Komjáthy Béla és Balogh János, balra Kiss Albert és Thold Dániel, Justh Gyulától jobbra Nánássy Ödön és Eötvös Károly, balra Helfy Ignác és Illyés Bálint foglaltak helyet.

Jelen voltak még a banketten: Kállay Lipót, Beniczky Árpád, Konkoly-Thege József, Boda Vilmos, dr. Meskó, Pogrányi Illés, Babó Emil, Olay Lajos, Hentaller Lajos, Lukács Gyula, Tóth Ernő, Szathmáry Mór, Tóth János, Hegedűs Károly, Herman Ottó, Madarász Imre, Putnok Mór, Thassy Géza, Lakatos Miklós, Papp Elek, Sturmán György, Matkovich Tivadar, Bibari Imre és Pichler Győző.

A házi gazda szerepét Tóth János a közlelkes gazdája vitte.

A harmadik fogásnál Eötvös Károly szólásra emelkedett és Kossuth Ferenczet lelkesen éltette.

Ezután szólásra emelkedett fel Kossuth Ferencz s a következő beszédet tartotta:

Tisztelt barátaim!

Rendkívül megtisztelve érzem magam azáltal, hogy én nekem is van szánva a ma esti szép ünnepély; de én úgy érzem, hogy helyesebben inkább volt elnökünknek, Justh Gyulának szól. Ha én bennem a jelen ünnepélyek, ő róla beszél a múlt és elmondja szíveinknek, lelkeinknek, elmondja hazafiságunknak, hogy Justh Gyulának elévülhetetlen érdemei vannak!

Ő volt a ki nehéz körülmények közt ellentét állani annak az óriási kísértésnek, hogy pártot buktassunk bármily áron, azt a pártot, a mely évtizedek óta tartja a hatalmat kezében, az ár ezért elveink egy sarkalatos részének félretervése lett volna és midőn ő ellentét állt a kísértésnek, akkor ő megmentette elveink tisztaságát, megmentette zászlónk szeplőtlenességét, megmentette partunkat attól, hogy lehessen az országban párt, mely helyesen vagy helytelenül, egy fontos kérdésben szabadelvűnek nevezhesse magát, mint mi.

Ez n a g y érdem volt! nagy érdem, mert sok keserűségbe került, a melyet Justh Gyula honfi türelemmel állott ki és ez által megszerezte azoknak szeretetét, azoknak becsülését, kik cselekvését közelről vagy távolból figyelemmel kísérték.

A mi engem illet, bevallom, hogy midőn lesújtott a sors keze és beállott a gyász abba a házba, hová éveken át vigaszt vittem és vigaszt mentem keresni, és midőn Eötvös barátommal, ki jelen volt a halottas házban először megemlítettük azt, hogy én haza jöjsek, folytatni azt a hagyományt, mely nevemhez fűződik, már ekkor beláttam, hogy mily óriási nehézségek fognak eljebem gördülni.

Mikor hazajöttem, egyrészt nagyobb ragaszkodással találkoztam a nép körében országzszerre mint képzelhettem volna és e ragaszkodás nagy erőt ad, de nagyobb nehézségekkel is találkoztam, mint a hogy képzeltem.

Ez akadályok egyrészt onnan erednek, hogy a nemzetben a közszellem nagyon hanyatlott, a közöny sokkal nagyobb, mint képzeltem az ország legfontosabb ügye iránt és ez természeténél fogva az egyházpolitika oly feszültségben tartotta az egész országot nagyon sokáig, hogy a feszültség után szükségszerűleg következett a lankadás, az egzkedvőség.

Másrészt az akadályok onnan származ-

nak, hogy az egyház litika által támasztott úr mely a függetlenségi párt két árnyalata közt képződött még nem lehetett az idő keze által betöltve és míg ellenségeink száma szaporodik a kérdések, melyeket meg kell oldanunk, tornyosulnak, addig a mi táborunk szétesőszolva áll. —

De a mint a közöny után ismét be fog állani a lelkesedés, úgy be fog következni azon idő is, midőn az egy elvált küzdés el fogja simítani a közelmúltból felmerült ellentéteket.

Ez nekem a hitem, ez nekem a reményem, és a remény, a hit, oly érzelmek, melyeket soha sem szabad a mi pártunk szívéből kiirtani.

Volt idő, midőn együtt ülve azon tűzhelynél, melyet a sors keze feldult és elmélykedve a távol, kedves haza do'gairól, csodálkoztunk a külföldön a felett, hogy mily ki tartással, mily szívóssággal küzdenek itthon a függetlenségi pártiak oly célok-ri, a melyeket az adott viszonyok közt, a törvényes alapon elérhetőnek nem tartottunk.

Most, hogy haza jöttem, engem is elárasztott a hit a cél elérhetésében, engem is éltet a remény, hiszek, reményelek, tudom, — hogy célunk elérhető, célunkat el fogjuk érni!

Igen, barátim, elérjük célunkat, van rá módunk, itt van mindjárt egy kérdés, mely messzire vihet előre, és a melyet megoldhatunk, az önálló vámrterület kérdése.

Feküdjünk ennek neki; feküdjünk neki egy másik kérdésnek is, a választási törvény reformjának, a választások tisztasága biztosításának, ha ezt elérjük, akkor a diadal kapu épülni fog már, akkor zöldülnek már lombjai, virulnak már virágai, lengnek már rajta a nemzeti zászlók, mert ha a magyar nemzet szabadon választhat, nem választhat mást mint a ki függetlenségét akarja.

E kérdésekre legyen idő, találjunk időt a jelen évben, minden áron kell e kérdésekkel komolyan foglalkoznunk és a vámkérdésre alkalmat nyújt a lejáró szerződés, a választások tisztázására a kuriai bíráskodás törvényjavaslata.

Álljon erősen pártunk a költségvetési táblán, mutassa meg a kormánynak, hogy ellenzése szilárd, kéréllhetlen, mutassa meg a

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Igenis...

Irta: Margit.

Kracker János ur, a ki díjnok volt valami penzintézetnél, egész az előszoba ajtajáig kísérté ki igazgatóját. Mélyen meghajolva kívánt neki jó éjszakát, s a hangjába egy kis konfidens bizalmasság is vegyült, mikor hozzátette: és szép álmokat...

Gömbölyű arca laposra húzódott el a mosolygástól és titokban arra várt, hogy magas vendége majd feléje nyújtja kezét. Somorjai Huba azonban nem látszott ezt észrevenni, de később mintha meggondolta volna magát, kezét fogott hajlongó hivatalnokával, a ki még egyszer ismételte: szép álmokat!

Somorjai Huba, a mint a kényelmetlen lépcsőkön lefelé haladt, azt gondolta magában, hogy nem lesz éppen előkelő mulatság, ha ez a görnyedő, szögletes kis ember per „fiame” fogja őt szólítani. De aztán feltűnt előtte a kis Mili gyönyörű gyermek arca és elégedetten gondolt jövőjére.

A manóba is, nem tehetek másként, ha egyszer úgy a szíve-mhez nőtt az a kis leány,

szólt, miközben szivarjának csücskét igyekezett leharapni hiányos, megbarnult fogaival.

Kracker János pedig vigan fűtyörészve tért be szobájába, majd megfelnevetett a boldog emberek öntudatlanságával. Összedörzsölte a kezét, rá-rá huyorított a feleségére meg a leányára, aztán felnyitotta az ajkát, mintha szólni akarna, de azért nem mondott semmit, csak rejtélyesen mosolygott tovább.

A két nő összenézett, ők is mosolyogtak. Nyilván azt hitték, hogy az öreg az igazgató ur jóvoltából kissé felöntött a garatra. Ritka dolog, aztán pénzükbé sem kerül, mért nem néznek el zivenes!

Végre kitört belőle a szó.

— Nagyságos asszony lesz a Miliből.

A leány csodálkozva emelte fel a fejét.

— Nyolcz szobád lesz, három cseléded, ruhára kétezer forintot költthetsz.

A kis Mili tágranyilt szemekkel bámult apjára. Az anyja csak csendesesen nevetett. — Ismerte az urát. Oh, Kracker mindig bolondokat beszélt, ha többet nézett a kancsó fenekére. Neki is akkor szokott igérni Aristont és hintaszéket. Mert Kracker-né asszony bár semmit sem értett hozzá, de imádtá a zenét és egy ariston volt leghőbb vágya. Leánykorában igen ambiciózus volt s meg van győződve róla, ha férje el nem veszi oly hamar, ma

már operette primadonna volna. A szíve nagyon érzékeny s daczára, hogy jócskán elhanyagosodott már, még mindenre fogékony és sirva fakad a verki szóra is... Megvetőleg mosolyog most és azzal könnyít a lelkén, hogy hamis hangokon dudolni kezdi halkán: „Ha már enyém a szíved...”

Kracker János ur különben így szűk családi körben kissé hirtelen kezű szokott lenni s most, hogy fel sem veszik nagy hatásra várt szavait, két széles tenyerét mellére illesztette, m-közben akkorát lélegzett, hogy egy gomb menten lepattant kabátjáról és ellenmondást nem tűrő hangon jelentette ki:

— Az a megtiszteltetés érte házamat, hogy nagyságos Somorjai Huba igazgató ur megkérte Mili kezét.

Csend...

— Értitek?

A leány bátortalanul rázta meg szép, formás fejét, mintha azt mondaná, nem tudom szeretni...

— Neked semmi beleszólásod, te penészvirág! Az igazgató ur megszeretett, míg betegsége alatt felolvasni jártál el hozzá. — Iszonyu szerencse! Asszony, lesz minden, a mit szemed, szájad kíván! Nekem sem kell a betűket karmolni naphosszant. Hej, Mili, Mili, burokba jöttél te a világra! Ide figy elj.

nemzetnek, hogy elhatározása és tettvégya erős, — de kell, hogy legyen idő a nemzet említett két óriási érdekének beható tárgyalására, megvédésére.

Addig is, míg az országban küzdünk azokért az áldásokért, a melyek az önálló vámterület és a tiszta választásokból erednek, erősítsük az országban a közvéleményt, mely velünk van, mert velünk kell hogy legyen oly nemzet, mely élni akar és élni tud.

Legyünk oly szilárdak, oly elvhűk, oly önfeláldozók, mint a milyen volt Justh Gyula, az én szeretett elődöm; ő rá emelem poharam, Justh Gyulát az Isten soká éltesse! (Hosszas, szünni nem akaró éljenzés.)

Justh Gyula: Mindkét felszólalást, mely engem méltatott, a ti barátságok, a ti szeretetek eredményezi és a ti elismerésüket nem annyira az én érdemeimnek, de a ti jóindulatotoknak köszönhetem. (Közbekialítások: Nem áll! Éljen Justh!) En mindenkor igyekeztem, hogy pártunkat híven, becsületesen és tisztességesen szolgáljam. Nehéz viszonyok közt kitartással és erélyel iparkodtam küzdeni, iparkodtam ama nagy elvekért, melyek pártunk egyik alapját képezték. Ez azonban nem érdem, ez kötelesség és én csak kötelességet teljesítettem, ezt a kötelességet ti is teljesítettétek. Egyről meg lehettek győződve, hogy a jövőben is mindig iparkodni fogok, mint a multban kötelességemet teljesíteni és pártunk új elnökét teljes erőmből, tölem telhetőleg támogatni. (Eljenzés.) Fogadjatok köszönetemet és főtörökvesem oda fog irányulni magamat méltóvá tenni szereteteknek. Ama kérésrel járulok tihozzátok, hogy legyünk egymás iránt bizalommal, legyünk elnézéssel egymás hibái iránt és ne keressük hibáinkat, támogassuk teljes erőnkkel új elnökünket, mert csak ekkor és így érzjük el magasztos célunkat. A közeli multban velünk szembe tálltunk a hatalmi érdekeket és a felekezeti irányt. Mindkettővel bátran, férfiasan szembe szálltunk és ha egyetértés fogja vezérelni tetteinket, elveink diadalra jutnak. Lobogónk diadalra fog jutni. Éljen a demokratikus eszmékért lelkesedő és a reakcióval egy pillanatra sem szövetező közjogi ellenzék. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Kiss Albert: Néha kicsiny dolgok is új tavaszt, új életet ébresztenek. A közelmultban azonban korszakalkotó események következtek be. Az elvek barczával járt az. Nehéz és válságos politikai küzdelmek végpontján állunk. Ezekkel számolnunk kell. Nem számolni velük, politikai hiba, a mi nagyobb baj, mint a bűn. A függetlenségi párt e küzdelmek folytán két árnyalatra szakadt, de ha mind a két árnyalat megegyezik abban, hogy a haza függetlenségéért küzd, az kevesebb baj, mintha egy párt kebelében két árnyalat egymás ellen küzd. (Igaz! Ugy van!) Bizom szeretett elnökünknek, Kossuth Ferencznek abban a nézetében, a mit egy vezércikkében kifejtett, hogy az egyesülés meg lesz, ha ma nem, úgy holnap. (Éljenzés.)

Barátaim, igen jól tudják, hogy én mindig a mellett küzdöttem, hogy a párt egységes legyen és mindig együtt küzdjön. Igen jól tudják azt, hogy még istenben boldogult Irányi Dániel idejében számtalanszor voltam szószólója az ellennézettekkel előállott barátaimknak. Minden elnökünk mellett lelkesen megállottam és kitartottam, (Eljenzés.) És im most azt láthatják, hogy nem egyszer, hanem kétszer is a szakítás mellett voltam, mert csupán az elvekért küzdöttem és küzdeni fogok mindig. (Lelkes éljenzés.)

Az elv győzött. A párt zászlója moesoktalan maradt. (Lelkes éljenzés.) A mi elveink győztek s a miénk a győzelem! (Viharos éljenzés.)

Poharamat emelem a mi pártunk vezetőjére és elnökére. (Éljen! Éljen!) Es kívánom szivemből azt, hogy sohase engedjen az elvekből, a mi pártunk elveiből, miként nem engedett azokból Justh Gyula soha. Kívánom, hogy vezesse őt is küzdelmében a haza jöléte, a haza függetlenségének kivívásáért való harcra mellett a mi pártunk elveit való nem felbuzdulása és lelkesedése. Ne engedjen ő se elveinkből s ha kell, ne féljen a ragalmaktól, a gyanúsításoktól, miként nem félt, sőt bátran szembeszállott mindig Justh Gyula. (Lelkes éljenzés.) Isten éltesse a mi vezérünket, Kossuth Ferenczet, küzdjön velünk és élünkön lelkesen és lankadatlanul azért, hogy a haza önálló, szabad és független legyen, Éljen elveink előharcosa: Kossuth Ferencz! (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Hosszabb beszédet tartottak: Helfy Ignác, Szathmári Mór, Komjáthy Béla, Pogrányi Ilés, Tóth János, Olay Lajos, Hentaller Lajos, Babó Emil, Lukáts Gyula, Madarász Imre, Hermann Ottó stb.

A bankett az éjjeli órákban ért véget.

Szinay Gyula beszéde.

Tartotta a képviselőháznak január 16-án tartott ülésében.

Szinay Gyula: T. ház! Babó Emil és Holló Lajos képviselőtársaim tegnapi és tegnapielőtti felszólalásaik során két rendbeli határozati javaslatot terjesztettek elő a belügyi tárcza tárgyalásához, bele foglalván azokba azon kívánásaikat, a melyeknek megfelelő teljesítésétől várják az önkormányzati közigazgatásnak egészséges alapokra fektetését és fejlődését. Minthogy ezek a javaslatok konkrét és gyakorlati indítványokat foglalnak magukban s minthogy e tárcza költségvetéséhez én is gyakorlati szempontból kívánok szólni, felszólalásomban foglalkozni akarok mindenekelőtt ezekkel a gyakorlati indítványokkal.

Két fő szempont az, t. ház, a melyből az én felfogásom szerint a belügyi kormányzat politikáját a belügyi költségvetés tárgyalása alkalmából bírálat tárgyává kell tenni a szerint, a mint e kormányzati ág a maga befolyásával az állam törvényhozói, vagy végrehajtói hatalmának gyakorlásával jön érintkezésbe. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

A törvényhozói hatalomra gyakorolt e befolyást részint a törvényesség terén látjuk érvényesülni, de sajnos érvényesíteni látjuk azt olyan utakon és oly eszközök által is, a melyek a törvényesség terén kívül esnek. Az ország közigazgatásjára, a szorosabb értelemben vett közigazgatás minden ágazatára vonatkozólag a törvényalkotás iniciálásának kötelessége a belügyminiszter hatáskörébe tartozván, természetes dolog, hogy adminisztratív törvényeinknek az élet tapasztalata, a gyakorlat által kimutatott minden fogyatkozásai és hibáiért, úgy nemkülönben az egészséges közigazgatás által igényelt törvények hiányzásáért a felelősség első sorban a belügyminiszter terheli (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon), a mennyiben tőle várjuk, hogy az adminisztratív terén fennálló törvényeink hibáinak orvoslása tekintetéből, vagy ott, hol törvényes intézkedések volnának szükségesek, a törvények megalkotása tekintetéből a kezdeményező lépéseket megtegye, egyszóval, hogy a szorosabb értelemben vett közigazgatás nagyon fon-

Hat hét mulva esküvő lesz, ha kérni tőled az igazgató ur, hogy szereted-e, azt kell felelni, hogy: igenis. Erted?

— Igenis, felel a kis Mili és önkéntelenül hátrább húzódik apja hadonázó kezei elől.

Az édes anyja egy valódi operette primadonna tekintetével nézett szét maga körül s egyszerre elfogta a szentimentális hangulat, miközben rákezdte elnyújtott hangon;

Az én uram vén,
Nem szeretem én . . .

— Ácsi! kiáltott rá az ura.

Az asszony megszeppent. Nem jó kikezdeni ezzel az emberrel, tudja tapasztalásból. Aztán nem is bolondság, a mit beszélt. Oh az ariston, aztán a hintaszék! Istenem milyen boldogság lesz az, hisz Krakker asszony még soha sem üt hintaszékben . . .

Somorjai Huba, a ki hosszú, kínos betegsége alatt sok bölcs és bolond gondolatot forgatott meg erősen szürkülő fejében, arra a meggyőződésre jutott, hogy bearaoyozná életét, ha mindig maga mellett tarthatná azt az édes arczu kis leányt, a kinek jöttét délutánonként mindig oly türelmetlenül várja. Mikor jobban lett, tervét hamarosan keresztül

is vitte, s a kissé önző, gyenge, de alapjában elég jólelkű ember házasságának második napján gyönyörködve nézte feleségét, a ki csupa csipke pongyolájában a szobáit bámulgatta. Olyan fenyves, puha illatos és drága volt körülötte minden, hogy Mili csaknem álomnak hitte. Az fel sem tűnt neki, hogy valami fájó reszketés futja át néha a szívére, hisz honnét tudhatta volna még most ez a gyermek-asszony, hogy a szívének jogai is vannak, s hogy bozulatlanul feladni e jogot nem lehet! Az ura nesztelenül osont utána s karcsu derekát átkarolva, kérdezte meg tőle: szeretsz?

A kis Mili, bár semmi meglepetést nem érzett a lelkében, rá gondolt apja parancsára és birtelen lehuntya sötétkék szeméit, míg szája szélei fájósan verődtek össze: igenis . . .

A férje megcsókolta a lezárt szemeket. Akkor és mindennap egyszer-valahányszor a szívéig ért az a reszkető hang: igenis.

Mikor már Krakker János ur ismételte oly gyakran „a vöm, az igazgató” és Krakker asszony is leszokott arról, hogy neki kezet csokoljon, gyermekesírás verte fel a szobák csendjét. A kis Somorjai Huba torkaszakadtából kiabálva igazolta be, hogy ő a háznál! az ur.

Egyszer elnézte őket az apa, a mint a

kis fiu ott ringott anyja mellett egy remek kis kék selyem bölcsőben, felesége arczja éppen a kis baba felé volt fordulva, mikor azt kérdezte tőle az ura: hát szereted-e?

A szíve reszketett az ajakán, a hogy felelte: oh, hogyan szeretem. És a szeméből egy nagy, nehéz könnyesepp gurult le a bölcső habfehér csipkéjére.

Somorjai azt mondta a hivatalba, hogy ha felesége meggyógyul, ő a világ legboldogabb embere. S még aznap sürgősen hívták haza az asszony betegágyához. A kis penész virágot ölte a laz.

Késébeesve rohant hozzá és megcsókolták térdei a kis Mili ágya előtt. Az orvosok csendet intettek, de a megrémült férjből kitört a fájdalom és könyörögve kérte azokat, kik körülvették: mentsek meg, hiszen ugy szerettem, olyan boldog voltam!

Mikor senki sem volt, megfogta a szegény kis asszony csaknem állászó kezét és szólítottá édes, szerelmes hangon:

— Szeretlek édes, itt maradsz velem, — élni fogsz boldogan! Te is, ugye te is szeretél engem.

A kis Mili alig hallhatóan ismételte:

i-ge-n-is . . . . .
Aztán örökre lehuntya a szeméit.

tos és nagyon tágas terén az állam törvényhozói hatalmának működését irányítsa. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

De a belügyi kormányzat befolyása az állam törvényhozói hatalmára nemcsak ez uton, de az által is érvényesül, hogy a kormányzat, a törvényalkotás terén befoly magának a törvényhozó testület egyik faktorának: a képviselőháznak alakulására, a mennyiben a képviselőválasztás törvényhozási szabályozásának kérdése, az ezen szabályozásra való gondoskodás az állami közigazgatás ezen ágazatának esik feladata körébe. (Igaz! a szélsőbaloldalon.)

Hogy képviselőválasztási törvényeink részben avultak, részben fogyatékosak, részben igazságtalanok, az annyira evidens, ezt oly mélyrehatóan kifejtette előttünk ép' a tegnapi napon itt Apponyi Albert gr. képviselő ur a maga felszólalásában (Igaz! Ugy van! a baloldalon), hogy ehhez bővebben szólni ismétlés nélkül alig lehet. Mert hiszen Apponyi Albert gr. képviselő ur rámutatott a képviselőválasztási törvénynek és eljárásnak nemcsak azon fogyatkozásaira, melyeket ő mélyreható, gyökeresebb törvényalkotások nélkül is a képviselőház tanácskozásainak nyugodtsága és a kedélyek megnyugtatása érdekében már most orvosolhatónak tart, hanem azokra is, a melyek megoldását ő nem tekinti a jelen idők feladatának. En tehát azt hiszem, e részben eleget tesztek kötelességemnek, ha egyszerűen csak jelzem, hogy a választási törvény minden irányban való revidálását, a belügyi kormányzat egyik legfontosabb, egyik legsürgösebb feladatának ismerem én is. De — mint említém — t. képviselőház, a belügyi kormányzat az állam törvényhozói hatalmának gyakorlására nemcsak a törvényesség terén, de — sajnos oly eszközök által és oly módon is befolyást gyakorol, a melyek a törvényesség terén kívül állanak. Tudjuk, t. képviselőház, hogy Magyarország közigazgatási tisztikara, tehát az a tisztikar, a melyeknek főfelügyelete a belügyi kormány kezében van — tisztelet e kivételnek — úgy látszik, mintha feladatának, tevékenységének fogalmával tisztában nem volna; úgy látszik, mintha kötelességei körébe nemcsak az adminisztrációnak, nemcsak a közigazgatásnak, de egyes pártoknak és pedig ritka kivétellel mindig a hatalmon levő pártoknak szolgálatát is besorozná. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ugy látszik, mintha az a tisztikar — ismétlem: tisztelet a kivételnek — megfelelne annak, hogy nem egy kormányznak, de az országnak áll szolgálatában; mintha megfelelne annak, hogy javadalmát nem a kormánytól, de az ország pénztárából, tehát abból a pénztárból meríti, a melynek istápolásához minden párt a maga adójával egyaránt hozzájárul.

Igaz, hogy a tegnapi napon Bánffy Dezső kormányelnök ur kereken kijelentette, hogy ezek a dolgok nem így állanak. De t. Ház, azok minden tagadás dacára is tények maradnak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) mely tényekről tudomással bir Magyarországon mindenki; látnia kell ezt a belügyminister urnak is és ezekkel szemben a felelősség őt épen azon az oldalon érinti, hogy ha ő látja ezeket, mi viszont nem látunk intézkedéseket arra nézve, hogy a közigazgatási tisztviselői kar a párt-szolgálatoktól, kellő határok közé szorítva, eltiltassék. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A közelebbi időben kedvencz themája lett a sajtónak emlegetni a képviselőháznak időelőtti esetleges feloszlatását.

Ime már magában ez a hír elegendő arra, hogy az ország főispánjai közül némelyek itt is, ott is, amott is megmozduljanak és politikai párt-szervezésekkel foglalkozzanak. Hát ez sem tény t. Ház? Vagy ha tény, hol találunk oly törvényt, mely a főispánokról szól, hogy a főispánok teendői sorába tartozik a közigazgatás ellenőrzésén és vezetésén kívül még politikai pártoknak a szervezése is.

De nézzük t. képviselőház, a belügyi kormányzat munkássága mennyire éber volt, ahol az állami végrehajtó hatalom gyakorlásáról van szó. Nézzük, hogy adminisztratív törvényeink végrehajtása tekintetében minő munkásságot fejt ki a kormány?

Azt mondják t. Ház — hirdetik urbi et orbi — hogy a mai közigazgatásunk színvonalon alul áll, hogy a kívánalmaknak meg nem felel, hogy a bírálatot nem állja.

Vajay István: Sajnos, ez valóság!

Szinay Gyula: Távolságom t. Ház, hogy a mai közigazgatás mellett dicsőhymnust kívánjak zengeni. De amennyiben a közigazgatásnak ezt a gyarlóságát az önkormányzattal hozzák okozati egybefüggésbe, lehetetlen, hogy e tekintetben megjegyzésemet elhallgassam. (Halljuk! Halljuk!)

Tudom, ismerem, hogy a mai közigazgatásnak, a mai adminisztrációnak nagyon sok ferde kinövése; tudom, ismerem, hogy nagyon sok fattyu hajtásai vannak, de e ferde kinövések, e fattyu hajtások nem az önkormányzat fájának törzséből, hanem abból a posványos talajból fejlődtek, a melybe az önkormányzat fáját az újabb időben kormányaink beültették. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos t. képviselőtársam indítványában követeli a közigazgatási tisztviselők képzését. Igazsága van. Jó közigazgatás, jó tisztikar nélkül nem képzelhető; hogy pedig jó tisztikarunk legyen, ahhoz szükséges a képzés, a minősítettség. Van nekünk t. képviselőház, 1883-ról egy qualificationális törvényünk. — Nézzük, hogy vajjon ezen qualificationális törvény meny-nyiben van végrehajtva, mennyiben van azekben foglalt utasítás a kormány részéről teljesítve.

E törvénynek 3. §-a azt mondja, hogy a szoros értelemben vett közigazgatási szakot illetőleg egy közigazgatási tanfolyam berendezése és azzal kapcsolatos vizsgálati rendszer iránt minél előbb külön törvény fog intézkedni, addig is azonban ügyvédi oklevél államtudományi vagy jogtudományi tudorság, vagy legalább a jogi négy évi tanfolyamnak bevégezése és az államtudományi államvizsga sikeres letétele kívánatik meg, kiktől? — az alispántól a jegyzőtől, a szolgabíróktól, a polgármesterektől, a rendőrkapitányoktól. Azt mondja továbbá ez a törvény, hogy az alispántól, a főjegyzőtől, a szolgabíróktól, a polgármestertől, a rendőrkapitánytól, ezenkívül még a gyakorlati közigazgatási vizsgának sikeres letétele is kívánatik, rendelkezik e törvény továbbá a 24. §-ban arra, hogy a vizsga tárgyait a vizsgálati bizottságok összeállítását, azoknak eljárását a törvény életbeléptétől számított egy év alatt a minster rendeleti uton állapítja meg. — Azt mondja továbbá a törvény, a 30. §-ban: „A ministerium utasítatik, hogy a 24. §. értelmében kiadandó szabályrendelet életbe léptétől számított három év után, figyelemmel az időközben szerzett tapasztalatokra, a gyakorlati vizsga állandó rendezése iránt törvényjavaslatot terjesszen be.

No, t. Ház, miképen lett a törvényszék ezen parancsoló rendelkezése végrehajtva, dacára annak, hogy már maga ez a törvény a végrehajtásnak útját-módját is megkönnyítette, a mennyiben a vizsgáló-bizottságnak részletes megállapodásába is becsátkozott, a mennyiben továbbá elrendelte, hogy a vizsgálóhoz becsátáshoz két évi gyakorlat szükséges s a mennyiben rendelkezik az iránt is, hogy a vizsgáló bizottság Budapesten és Kolozsvárott, esetleg más megfelelő helyen is állítsassék fel. Szóval a törvény részletezett is, mind a mellett a törvénynek az a parancsoló intézkedése, a mely egy — illetve három évi határidőhöz köti a vizsgáló bizottság felállítását, — holott a törvény több mint tíz éves — végre hajtva ma sincs. Pedig t. képviselőház, a mikor ez a törvény megalkotva lett, az akkori törvényhozó testület, hogy a qualificationál azzal a módjával, azzal a mértékével, a melyet a törvény előir, megengedett, azt bizonyosan abban a feltevésben tette, hogy azok a további garanciák, a melyiket a törvény parancsolólag követel, a kormány részéről teljesítenni is fognak. Jól emlékezhetnek azok, a kik abban az időben, a mikor ezt a törvényt hozták, mint magam is az adminisztráció szolgálatában állottam: hogy az akkori belügyi kormány a törvény életbeléptetéséről kiadott rendeletében ugyan szigoruan látszott venni a dolgot, a mennyiben kijelentette, hogy bármikor is jusson a minister tudomására akár kinevezéseknél, akár vá-

lasztásoknál az, hogy ezen qualificationális törvény rendeletei szem elől fognak tévesztetni, a felelősségi határidőn túl és az ilyen választást, az ilyen kinevezést meg fogja semmisíteni. Vajay István. Akkor még volt egy kis idealizmus!

Szinay Gyula: Pedig, t. képviselőház, ha mi mindazt, a mi abban a qualificationális törvényben foglaltatik, végrehajtottuk volna, bizony még akkor sem elégtettük volna ki a jogos érdekeket, mert a mint méltóztatnak látni, ezen törvény, kivéve a szaktisztviselőket, pl. a számvevőségénél, a pénztárnál stb. adminisztratívokat, csak egy néhány tisztviselőt követeli meg a qualificationát, a többiét nem. Így pl. városainkban a tanácsnokoktól, kik rendszeren egy-egy ügyosztálynak az élén állanak, s eként rendkívüli befolyásuk van az adminisztratív intézésére, qualificationális törvény tudommal, minősítést nem kíván meg. Vagy nézzük, kérem, a közigazgatás élére állított azt a tisztviselőt, az Istennek azt a csodabogarát, a főispánt....

Vajay István: Ez már helyes definitió!....

Szinay Gyula:.... a melynek nemcsak ellenőrzési joga van, de a mely intézkedési joggal is fel van ruházva, de a melyeknek, ha csupán csak ellenőrzési joga volna is, mivel annak, a ki ellenőriz, a ki felügyel, értenie kell a dolgokhoz legalább is annyira, mint annak, a kire felügyel, a kit ellenőriz, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát mi ennek a qualificationátja? A törvény azt sem kívánja tőle, hogy írni-olvasni tudjon. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Qualificatija legfőleg az, hogy a korteskedés tudományában ne legyen járatlan.

T. képviselőház! A jó közigazgatásnak feltétele az is, hogy a tisztí létszám megfelelő, kielégítő legyen, feltétele a létező erőnek helyes beosztása, feltétele a megfelelő javadalmazás.

Hogy a mi tisztí létszámunk az adminisztratív szolgálatára nem elegendő, én azt gondolom, hogy ezt magyarázni, ezt bizonyítani teljesen felesleges. Alkotunk újabb meg újabb törvényeket, a melyek némelyike igen nagy tevékenységet igényel s utaljuk a végrehajtást a közigazgatásra, a nélkül, hogy valaha eszünkbe jutna, hogy azt a közigazgatási tisztí létszámot, melynek terheit nap-nap mellett növeljük, magát is meg kellene erősíteni. Mostani költségvetésünkben találkozunk ugyan egy kis összegecskével, a mely a tisztí létszám megerősítésére van felvéve, de világos dolog, hogy ez az összeg oly csekély, hogy a szükséglettel távolról sem áll arányban.

Ami a létező munkaerőknek helyes beosztását illeti, méltóztatnék megengedni egy kis kitérést, hogy rámutassék állami igazgatásunknak egy másik ágára. (Halljuk!) A mikor a sommás eljárásról szóló törvényt életbe léptettük, akkor t. képviselőház, tudjuk, hogy a királyi táblák munkájának nagy részét annak vállairól leemeltük és áttettük, még pedig nemcsak abban a mértékben, a melyben onnan levettük, hanem fokozott mértékben. És valjon jutott-e akkor eszünkbe, hogy az így megterhelt törvényszéknél az erőket meg kellene szaporítani, az erőket növelni.

Nem. Épen így jártunk el a belügyi igazgatás terén is. Tövényt alkotunk harmadéva a hagyatéki ügyek rendezéséről. Ezen törvényben a kiskorúakat, gyám- és gondnokság alatt állókat érdeklő hagyatéki ügyeknek kezelését, melyekbe addig a bíróságok csak akként folytak be, hogy meghozták a hagyatékat-átadó végzést és ott a hol ingatlan volt, annak telekkönyvezését elrendelték, ezen ügyek terhére a vármegyék, a törvényhatósági és rendezett tanácsu városok árvaszékeiről levettük és a bíróságokhoz utaltuk át.

En azt gondoltam, hogy miután a vármegyéknek az általános tisztújítások következnek, ezen törvény végrehajtása azért halasztatott, hogy a belügyminister az általános tisztújítást megelőzőleg, kellő időben fel fogja hívni a törvényhatóságokat, hogy szabályrendeleteik módosításával intézkedjenek arról, hogy amennyiben ezen új törvényt folytán az árvaszékeknel bizonyos munkaerők felszabadulnak, azok

más téren használtassanak fel. Nem így történt. Egyenesen a vak véletlen dolga volt, hogy a törvény végrehajtása a tisztújítás előtt fogantatva nem vétett a nélkül, hogy ezen törvény alkalmából a munkások kellő beosztására figyelem fordított volna.

De t. ház, nekem a tekintetben is kifogásom van, hogy a mi közigazgatási tisztviselőink javadalmazása lényegesen kisebb a bírói tisztviselők javadalmazásánál, a minnek az a következménye, hogy a jobb, képzetesebb munkások nem a közigazgatási, de a bírósági szolgálat terére igyekeznek.

Tudom én, t. ház, hogy az igazságszolgáltatás az országok alapköve; tudom, azt, hogy mindaddig a mi bíróságaink függetlenek, hozzáférhetetlenek, valami nagyobb bajról nem kell panaszkodnunk, mindazonáltal én a magam részéről közigazgatási tisztviselőinket a bíróságainknál nem kívánom alább rendelni még javadalmazás tekintetében sem, mert nálunk a jogrend, a jogvédelem tekintetében a viszonyok nem normálisak; nem normálisak a tekintetben, hogy nálunk nem minden közigazgatási sérelem viheto orvoslás végett a bíróság elé, már pedig a mindennapi élet nyilvánulásában sokkal gyakoribban találkozik mindenki a közigazgatási hatóságok, mint a bíróságnak működésével.

De éppen azért, t. ház, mert én a közigazgatási hatóság funkcionáriusait ily magasra helyezem, kifogásolnom kell ezen funkcionáriusok közül a kinevezetteknek a kinevezési rendszerét is, a mennyiben a kinevezés ezen módjában is a közigazgatási tisztviselőkre, a megaláztatást látom. Mert, t. ház, míg a bírói kar legkisebb tagját, az aljárásbíróit nem is a miniszter, de egyenesen Ő Felsője a király nevezi ki, addig a közigazgatási tisztviselő, a ki kinevezés alá jut, a ki pedig nagy és fontos állást foglal el, a milyen a törvényhatóság főorvosa, számvéveje, a kapitány stb. nem is a miniszter, hanem a miniszternek egy közege, a főispán által nevezeték ki. Szóval tettetett, t. ház, a beszédem elején tett indítványokban a tisztviselők szolgálati szabályzatának, a szolgálati pragmatikának kérdése is. Ez a kérdés, t. ház, nem új keletű. Ezt erről az oldalról nagyon sokszor felvetették, ez oldalról a szolgálati pragmatika megállapítását nagyon sokszor szorgalmazták, szorgalmazták pedig azért, mert csupán egy jó szolgálati pragmatika az, mely a közigazgatási tisztviselőt — a törvényes függést kivéve — felelősségtől, azoknak önkényétől függetlenítheti. A közigazgatási tisztviselő ezen függetlenségét azonban, nézetem szerint, szoros kapcsolatba kell hozni a felelősség kérdésével, és ezt a felelősséget ki kell terjeszteni a legvégső határig. Szigorúvá kell tenni különösen a büntetőjogi felelősséget. A felelősség egy nemet találjuk t. ház, fegyelmi törvényeinkben. Nézzünk be tehát egy kissé ezekbe a mi fegyelmi törvényeinkbe.

E törvények, t. ház, nem elégtük ki a közönség jogos várakozását, de nem felelnek meg a tisztviselők által táplált méltó igényeknek sem. Ezek nem egyebek, mint jó eszközök a hatalom kezében. Egyébre nem valók. A közönség szolgálatára nem állanak ezek azért, mert hisz a fegyelmi esetek e törvényekben, taxatívák vannak egy pár pontban felsorolva. Ha tehát a tisztviselő részéről jogsérelem követték el a polgárral szemben, amelyre azonban az az egy-két pontban taxatívák felsorolt intézkedés nem alkalmazható, el van zárva az út, hogy a jogsérelem szenvedett fél fegyelmi eljárás alá helyeztesse a tisztviselőt. De nem elégtük ki a törvény a tisztviselők jogos következményeit sem. A fegyelmi bíróság kiből áll? A tisztviselő felettes hatóságából. Hogyan lehet azt csak képzelnünk is, hogy ha a tisztviselő felettes hatóságának intenczióival jön ellenkezésbe, ha az a tisztviselő esetleg valamely hivatali fegyelmi vétséget követett el, emel a bíróságnál, a mely az ő felelősségéből áll, a legjobb indulat feltevése mellett is pártatlan elbírálásban részesíthetjük. Maga a fegyelmi eljárás, a mely minden közvetlenséget, minden szabad védelmet kizár, rendkívül hosszadalmas. Ha a fegyelmi eljárásban esetleg olyan jelenések merülnek fel, hogy az ügy a büntető

útra áttehető, eltart a fegyelmi eljárás öt-hat évig. Ez idő alatt a tisztviselő állásától felfüggesztve, javadalmazásának csak egy bizonyos hanyadára van utalva. És ha az eljárás vége az, hogy nem teljes felmentés következik be, hanem a büntetés minimuma, a dorgálás mondatik ki, — ki van annak téve, hogy 5—6 évi felfüggesztés alatt elvesztett javadalmazása odavesz. Hát micsoda igazságtalanság az, hogy egy olyan cselekményt, a melynek büntetése a dorgálás, sujtunk évek hosszú sorára terjedő fizetési részletek elvesztésével akkor, mikor a legnagyobb fegyelmi pénzbüntetés 50 ft.

Jó közigazgatás, t. ház, megfelelő ellenőrzés nélkül nem képzelhető. Nézzük tehát, hogy az ellenőrzést, mint gyakorolják mi nálunk? Az ellenőrzésre hivatva van a főispán, alispán és a kormány. A főispán ellenőrzési kötelességéről a törvény azt mondja, hogy tartozik évenként legalább egyszer a hivatalokat és pedig a külső hivatalokat is a helyszínen megvizsgálni. Hát koncedálom, hogy a főispán gyakorolja e kötelességét, de hogyan? Hát úgy, hogy egy-egy hivatal, külső hivatal, szolgabíró, rendezett tanácsú város összes hivatalainak megvizsgálása kitélik egy naphoz. Egy rendezett tanácsú város működését, a hol van polgármester, főjegyző, kapitány, tisztí ügyész, vannak különböző pénztárak, egyetlen egy nap alatt megvizsgálja. Ha ez ellenőrzés, ha ez felügyelet, akkor bocsánatot kérek, nem tudom, hogy mi nem az. (Igaz! Ugyvan! a szélsőbalon.)

Hasonló ellenőrzési kötelesség terheli az alispánt is, azzal a különbséggel, hogy — talán lesznek sokan, a kik emlékezni fognak rá, — volt a belügyi kormányzatnak egy időszaka, a mikor ez a miniszterium szorgalmazta a törvényhatóságokban oly szabályrendeletek alkotását, hogy az alispán kötelességek a megyéjébe községeknek évenkénti meglátogatására. Engedelmet kérek, én ismerek törvényhatóságot, a melynek szabályrendeleteiben az alispán ezen kötelessége be-foglaltatik, de hogy valaki nekem tudjon oly alispánt mutatni, a ki ezen kötelességet gyakorolja is, azt merem kétségbe vonni.

A felügyeletnek egyik eszköze volna továbbá, t. ház, a törvényszerint a számonkérés, egy egészen helyes intézmény, ha korrektil van az ez által nyújtott felügyeleti joggyakorlat. Amde, t. ház, ott, a hol én a számonkérés működését ismerem, ez abból áll, hogy a törvényhatóság összes tisztviselői a számonkérésébe lépnek rendelve egyetlen egy napra, a hol a vizsgát abból áll, hogy a munkakönyveket áttekinti, hogy vajon vannak-e abban elintézetlen számok, de hogy maguk az ügyek érdemileg és miképpen vannak elintézve, arra a számonkérészek figyelmét ki nem terjeszti. Nohát ez minden ismét, csak nem felügyelet. (Igaz! Ugyvan! szélsőbalon.)

Felügyeleti joga és kötelessége van még a miniszternek is, elismerem, hogy törvény, mely e jog és kötelesség gyakorlását részletesen előírja, nincs, csak főbb vonásokban találjuk e jogot és kötelességet törvényeinkben szétszórta lefektetve. Én azonban mondhatom, hogy a kormány ezt a felügyeleti jogot nagyon sok esetben úgy gyakorolja, hogy vagy nagyon innen marad azon természetes határokon, a melyek közé ezen jogot szorítani kell, vagy nagyon is túl megy azokon. Tudnék mindakettőre példát felhozni. Tudok példát arra, hogy noha egy törvény, az 1877. XX. t. cz., mely a gyám- és gondnoksági ügyekről szól, elrendeli, hogy az árvapénzek és pénzértékek a községtől átvéssenek és a törvényhatóság, a vármegye pénztárában kezeltesse; van vármegyeje ezen országnak, hol a törvénynek ezen intézkedését teljes 10 éven keresztül nem hajtották végre, pedig, hogy nincs végrehajtva, azt a miniszternek tudnia kellett volna, ha nem egyébből, abból, mert törvény rendeli azt is, hogy az árvapénztárak évi számadásai alkalmával a pénztári mérlegek a belügyminiszterhez felküldendők. Tudok ismét esetet t. képviselőháza (Halljuk!), hol meg az ellenőrzési jog és kötele-

zettség örve alatt a kormány egyenesen a községnak törvényben biztosított önkormányzati jogát támadja meg.

T. képviselőház, a belügyi költségvetés tárgyalása alkalmából azokra, a melyek ezen költségvetésben foglaltatnak, én ezuttal bővebben kiterjeszkedni nem szándékozom. Azonban van még egy kérdés, a melyet érinteni kívánok; érinteni kívánok pedig azért, mert bár az magában a költségvetésben benn nem foglaltatik, de mégis olyan, a mely szigorúan a belügyminiszterium ügykörébe tartozik. Kis jelentőségű, nem nagy politikai érdekű kérdés, ez azonban általános érdeklődésnek a tárgya. (Halljuk! Halljuk!) Ez a cseleked-rendtartás kérdése. Mas alkalmommal is a költségvetés tárgyalása során foglalkoztam én ezzel a kérdéssel, kérvén a belügyi kormánytól az e téren országsszerte felhangzó jogos panaszok orvoslását. Azt hiszem t. ház, nem az én feladatom a bajnak forrását és az orvoslásnak módját keresni; én eleget teszek kötelességemnek, ha erre a kérdésre a figyelmet felhívom, de mind a mellett méltóztatnék megengedni, hogy nagyon röviden nézetemet a baj forrására, talán az orvoslás módjára nézve is előadjam (Halljuk! Halljuk!) Cseleked-rendtartási törvényünk meghozatala óta én ebben a tekintetben két irányu fejlődést tapasztaltam: más a fejlődés a gazdasági külső és más a belső, a házi cselekedés tekintetében. A gazdasági külső cselekedéknél, legalább az ország azon részén, a hol én ezekkel ismerős vagyok, (Egy hang a szélső baloldalon: Mindenütt!) a külső cselekedésnek egy joga panaszával találkozunk, azzal nevezetesen, hogy ez a tanyai gazdasági cselekedés lakásviszonyok tekintetében, különösen némely zsidó gazdaságokban, a legszomorubb helyzetben, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) nemcsak az egészségügyi, de az emberiség követelményei sincsenek a cselekedések berendezésénél figyelembe véve.

A belső, a házi cselekedésnél pedig ellenkező a fejlődés; azt tapasztaljuk, hogy ez a cselekedés ma már a fejére nőtt. A hibának a bajnak kuforrása szerintem nagy részben keresendő a cselekedészek intézeteknél, ezen intézetek alkalmazottainál, mert hogy az intézeteknek minél nagyobb forgalmat biztosíthatának sok esetben ezek maguk bujogtatják a cselekedet helyeiknek gyakori változtatására. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Épen ennélfogva a legszigorubb rendszabályokat vélném ezen intézetekkel szemben életbe léptetendőknek, sőt a hol lehet a cselekedészetítő intézményt egyenesen hatóságivá tennem. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A baj kuforrásának tartom én azt is, hogy a mi cseleked-rendtartásunkban a normális szolgálati idő rendkívül rövid időre, egy hónapra van szabva. A régebbi időben a cseleked ugyszólván az általános szokás szerint év száma szegődött. A mi törvényünk a szolgálati időt, ott hol ellenkező szerződési kikötés nincs, egy hónapban állapítja meg. És ez annyira gyakorlattá fejlődött ki, hogy ma már igazán ritkaság az, én talán nem is tudok rá esetet, hogy belső, házi cseleked másképpen mint egy hónapra szegődnek.

Szigoru intézkedéseket vélek felállítandónak szemben azon cselekedekkel, akik a szolgálati időt gyakran elhagyják, szigoru intézkedést azon cselekedekkel szemben, akik gyakran huzamosabb időn keresztül, mint faczér cselekedek hely nélkül vannak, és ezek közt különösen azokkal szemben a kik nem is helybeli illetőségűek.

Ismétlem t. ház, nekem nem tartozhatik feladatomban hatáskörébe, hogy e kérdésnek bővebb fejegetésébe bocsátkozzam, nem tartozhatik feladatomban körébe az, hogy a bajnak kuforrását keressék, hogy azok orvoslási módját rendszeresen és részletesen előadjam, csak óhajtottam ez alkalmommal is ezt az országssze te közérdeklődéssel találkozó kérdést a t. belügyminiszter urnak figyelmébe ajánlani. Egyebekben a költségvetést nem fogadom el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ujdonságok.

* **Isteniszteletek.** F. hó 19-én, vasárnap az ev. ref. templomokban az istenisz-
teletek a következő sorrendben tartatnak meg:
a nagytemplomban Ferenczy Imre s. lel-
kész, a kistemplomban Dicsőffy József lel-
kész, az ispotály templomban K. Tóth Kál-
mán lelkész, a Kossuth-utcai templomban
Szilágyi Imre s. lelkész.

* **Kiss Áron püspök millenniumi kör-
levele.** Kiss Áron, egyházkerületünk agg fő-
pásztora a magyar állam ezer éves fennállása
alkalmából és a második ezer év első esztendejének
beköszöntésével egyszerű, de lelkes
szavakban üdvözölte egy kisebbszerű körlevél-
ben az egyházkerület összes espereseit. A kör-
levélből közöljük a következőket:

Jó kívánatomat nyilvánítom az új évre,
mely a második ezredéből a magyar haazá-
nak első esztendeje.

Az Ur, a mi Istenünk velünk ezredév
óta tapasztaltatott esodás kegyelmével merítse
mindazon bünököt és rosszakat a feledés örök
tengerébe, melyek e hazának s ebben lévő ösz-
szes egyházaknak ártalmára lehetnek s adja
irgalmanak újabb jelöl felderülni reánk azon
boldog időt, melyben újabb egyházpolitikai
törvényeink élvezete mellett szabadságban és
egyenlőségben élve testvéri szeretettel közeled-
jenek egymáshoz e hazának minden gyerme-
kei, akármely egyháznak legyenek is hívei.

Adja Isten, hogy ref. egyházunk, mely
mint méltányos segélykiáltó fel áll összes
szükségével, lelkészei és tanítóival e haza
keblén: az 1848-iki XX-ik törvényezik-
ket valahára megvalósulva él-
vezhessen.

* **A nagy építető bizottság ülése.**
A lovassági laktanya építése ügyében a nagy,
építető bizottság f. hó 21-én, kedden d. u. 3
órákor a varosháza nagytanácstermében ülést
tart.

Az iparos-kör bálja. A debreczeni ipa-
ros-kör 1896. február 2-án, vasárnap, a Bika
szálló disztermében jótékony célú zárkörű
táncvigalmat rendez. B-lepti-jegy személyen-
ként 1 frt. Belépti-jegyek elől válthatók: Szed-
lak József penztárnoknál, Nagy András kez-
tyűs és Radetzky József urak üzletében és
estve a penztárnál. Magyarai testverek zenekara
Felülvezetések köszönettel fogadtatnak s hirla-
pilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órákor. A ren-
dezőség.

Lukács Ödön millenimmi körlevele. A
felső szabolcsi református egyházmegye es-
perese, Lukács Ödön nyiregyházai lelkész, az
ismert író is körlevelet bocsátott ki az ez-
redév alkalmából mely körlevélből kiemeljük
a következő igazán szép eszméket:

A református esperes körlevele is hang-
súlyozza a keresztyén egyház államfentartó
szerepét a multban és lelkére köti a hívek-
nek, hogy ragaszkodjanak a haza jogaihoz,
alkotmányos szabadságához mindenekfelett s
akkor a jövő ezredév is a miénk leend. Szent
kötelességünk nekünk, ugymond, gyermekeink
lelkébe kitörölhetetlen vonásokkal bevésni
azt az örömet, hogy megérhettük nemzetünk
ezereves fennállását, továbbá a jövőbe vetett
bizalmat, az Isten iránt való hálát és hitet,
hogy e nekünk osztályrésztül jutott isteni ke-
gyetök soha el ne felejtsek s hogy a hagyó-
mányos, majdnem példátlan hazaszeretet soha
ki ne aludjék e nemzet szívéből. Hadd ért-
sék meg gyermekeink, hadd értsék meg min-
denek e hazában, hogy a reformáció
nélkül már regem nem élne a magyar!
... Nyelvében él a nemzet!
Had értsék meg tehát a jövő reményei, hogy
a magyar nemzeti nyelvet ez
a sok nélkülözések között elő kálvinista
egyházunk és népünk tartotta
fenn, amelynek szíve akkor is lelkesedett

a magyar nyelvért, midőn a könnyelmű
nagyok s a külföld majmolói
véggkép feledték Árpád drága
nyelvét! Alkotmányos szabadság nélkül
nincs jövője e hazának! Had értsék meg
tehát mindenek, hogy a haza alkotmányos
szabadságát annyiszor megszerzte ez a sok-
szor megbántott kálvinista egy-
ház, kezeltfogva a haza jobbjával. Legyünk
hát büszkék reá, hogy mi magyaroknak és
kálvinistáknak születünk! Mert az elnyugo-
dott ezerév zarkövén megállva, büszkén mond-
hatjuk el, hogy annak, hogy a nemzet az ez-
redéves ünnepe megülheti, mi magyar
kálvinisták vagyunk leghathat-
tósabb előmozdítói, tényezői!
El lehetünk foledve, mostoha gyermekeink
tarthat a könnyen feledkező állam, de ezt a
tényt el nem vitathatja tőlünk semmi hata-
lom s ez az érdemünk fel van jegyezve a
lörténelemben s be van írva a népek istené-
nek könyvébe kitörölhetetlenül, s az Isten, ki
a népek sorsát vezérli s a népek felett ítéletet
tart, meg fogja adni előbb-róbb a mi jutal-
munkat is.

* **Buzás Pál halála.** Megint egy derék, köz-
szeretben részesült tagja társadalmunknak
hunytá örök álomra szemeit. Buzás Pál deb-
reczeni ev. ref. jogakadémiai tanár életének
74-ik, tanárságának 47 ik évében végelgyöngü-
lésben meghalt.

A nagy tudományu Buzás Pál szigoru
és erélyes volt katedrájában, a ki megköve-
telte hallgatóitól, hogy az előadásokat pontó-
san látogassák. A száraz statisztikai és nem-
zetgazdasági előadásokat jóízű humorral szokta
elénkíteni, de a diákoknak csak addig volt
szabad nevetni rajta, míg ő akarta. Ezelőtt
négy évvel annyira elbetegesedett, hogy hely-
ettesítéséről kellett gondoskodni, de azután
meg egyideig tartott előadásokat; míg aztán
a mult évben annyira elgyöngült, hogy többé
nem teljesítette kötelességeit. Újból helyette-
síteni kellett. Azóta Takács Ferenc és dr.
Megyery Pál ügyvédek adják elő tantárgyait.
A főiskolai tanári karok a kartársi szeretet-
hez illoen fejezték ki részvétüket a megboldo-
gult temetésén. A kollégiumra már tegnap ki-
tűzték a fekete zászlót; ezenkívül a tanárka-
rok külön gyászjelentést adtak ki, a ravatalra
koszorút tettek és a sírnál Sass Béla hittanár
akadémiai igazgató bucsuzott el a halottól. A
család által kiadott gyászjelentés így hangzik:
Fájdalomteljes szívvel tudatjuk a szeretett
édesatyá, após és nagyapa csepi és baranyai
Buzás Pál debreczeni ev. ref. főiskolai jogta-
nár és hites ügyvédnek folyó hó 16-ik napján
déli 12 $\frac{1}{2}$ órákor, élete 74-ik, és tanárságának
47-ik évében, hosszas szenvedés után, végső
elgyöngülésben történt gyászos elhunytát. A
boldogult hamvai folyó hó 18 ik napján dél-
előtt 11 órákor, a n.-péterfia-utcai 808. szá-
mú háznál az ev. ref. szertartás szerint tar-
tandó ima után, a péterfiai temetőben fognak
örök nyugalomra helyeztetni. Mely szomorú
végtisztségételre az elhunytak rokonai és
barátai meghívotnak. Debreczen, 1896. január
16-án. Gyermekei: Buzás Pál, Buzás Miklós és
neje Székely Vilma, Miklós fiokkal. Buzás Er-
zsike. Mostohaleánya: Major Sándorné Táy
Mariska. A temetést Dankó Mihály rendezi.

A megboldogult életrajzi adataiból közöl-
jük a következőket:

Buzás Pál Debreczenben született 1821-
ben. Iskoláit is itt végezte kitünő eredménnyel,
tanulmányai befejezte után pedig a tiszántuli
egyházkerület 1845 augusztusában tanárrá vá-
lasztotta. Ismeretei gyarapítása vegett ezután
még 3-4 évre külföldre utazott s leg több időt
Németországban a kitünő tanáraitól híres bon-
ni egyetemen töltött. Az 1849-ik évben foglalta
el újra tanszékét, honnan eleinte a politikai
tudományokat hirdette. Később pedig egészen
a legújabb időkig a »Nemzetgazdaságtan« és
»Pénzügytan« voltak tantárgyai. Ő volt a kol-
légium levéltárosa hosszu időn keresztül is és
csak pár évvel ezelőtt mondott le ez állásról,
melyet híven, a legnagyobb lelkiismeretessé-
gel, a legpontosabban töltötte be mindvégig.
Neje a híres debreczeni ügyvéd Táy özvegye
volt, kivel 15-évi boldog házasságot töltött el.
E házasságában három gyermeke született.

Az elhunyt földi tetemeit ma délelőtt he-
lyezték örök nyugalomra. A péterfia utca
808 sz. háznál, honnan a temetés végbe ment
óriási néptömeg jelent meg, hogy a megboldo-
gult utolsó útjára kikísérjék. Megjelent az
ev. ref. lelkészi kar, élén Kis Áron püspök-
kel, Dégenfeld József gróf főispán, a
városi tanács, teljes számban, élén, Simon-
ffy Imre kir. tan. polgármesterrel, a főiskolai
tanárkar S ass Béla akad. igazgató vezetése
alatt, a helybeli honvéd gyalogezred tisztikara
Görgey Vince ezredes és a honvéd lovas-
sági ezred tisztikara Biró ezredessel élükön,
a főiskolai ifjuság nagyszáma stb. A háznál
Dicsőffy József lelkész mondott megható
imát, s a főiskolai kantus Macsary Sándor
karnagy vezetése alatt gyászdalokat énekelt.
Azután kiszállították a holttetemet a péterfia
utcai temetőbe, hol mielőtt a sírba helyezték
volna, S ass Béla akadémiai igazgató bucsu-
zott el tőle a főiskolai tanárkar nevében. Gyö-
nyű beszéde alatt egy szem sem volt, mely
ne könnyezett volna. Béke lengjen porai felett.

* **A jog és pénzügyi bizottság
ülése.** A jog és pénzügyi bizottság ma d. u.
tartott ülésében folytatta a 15-iki félbemaradt
vibáros üléstárgyait.

* **Fényes névünnepe.** Diszes és elő-
kelő társaság gyült egybe tegnap Szabó
Antal ügyvéd nagyuj-utcai lakásán, hogy a
köztisztviselők álló férfuit névnapja alkalmából
üdvözölje. — Az igazi őszinte baráti szeret-
tet megnyilatkozása nyilvánul meg a tegnapi
névnap alkalmából. Ott voltak többek között.
Széll Farkas kir. táblai tanácselnök, József
István tanítóképezdei igazgató, Hoffmann
József törv. bíró, Deák Ferenc járásbíró,
Kovács József, dr. Benedek János,
Molesányi János, dr. Nagy Kálmán, dr.
Nagy Lajos, Szilágyi Imre ügyvédek,
Bosznay István főiskolai tanár, dr. Özory
István jogakadémiai tanár, Csóka József
még rendkívül nagy számmal ösmerősei s ba-
ráitai közül. A szeretetreméltó háziasszony, vala-
mint kedves leányai Gizella és Ilonka
rendkívül előzékenységgel fogadták a diszes
vendég sereget s nyájasságukkal lebilincseltek
a jelenvölteket. Délben és este gazdag lakoma
volt s a jelen volt hölgyek, névszerint: Bosznay
Istvánné, Kovács Józsefné, dr. Nagy
Lajosné, dr. Nagy Kálmánné, Molesányi
Jánosné, Francesics Elza, Molesányi Emma,
Rab Zoltán, — elfogyasztása után a jelen-
volt fiatalokkal Rácz Károly zenéje mellett
tánczra kerekedtek s reggel 5 óráig maradtak
együtt.

* **A zenekedvelők köre hang-
versenye.** A debreczeni zenekedvelők köre
tegnap este tartotta meg első hangversenyét a
zenede disztermében. Diszes, előkelő és nagy-
számu közönséget vonzott a hangverseny te-
rembe a zenekedvelők e szépen sikerült hang-
versenye s különösen a zene iránt fogékony
hölgyek voltak igen szép számmal képviselve.
Nem hagyhatjuk azonban megemlítes nélkül,
hogy a programmban a magyar zenének nem
engedtek helyt. Szegény elárult magyar ze-
irodalmuoknak ha nincsenek is annyi kiváló
jelesei, de Liszt, Erkel stb. zenéit mégis szí-
vesebben hallgatjuk, mint holmi ismeretlen
spanyol komponistát. Reméljük, hogy figyelem-
mel lesznek erre a a zenekedvelők, kiknek
fontos missióját mindazonáltal elismerjük és
igyekezetüket a legkészségesebben méltányoljuk.
Az első számot Marton Imre, Friedman
József, Ujfaluassy József dr. és Kövy
Lajos vonós négyese töltötte be, mely zajos
tapokra ragadta a közönséget. Zivuska
Iren Tosti poétikus Vorrei morre dalát adta
elő bájosan és ügyesen. A kisasszony pompás
alt-hanggal rendelkezik, mely épen a fejlő-
dés stádiumában van, de már is élvezhető.
Második piéce-je Tadeucci szentimentális dala
volt, melyet helyesen választott meg a kisasz-
szony. Hangjához különösen illenek az efféle
melabus menetű dalok. A hallgatóság lelkesen
megtapsolta a bájos kisasszonyt. Pavalkó
Jolán, a zenede szép tehetségű tanárnője, —
Schütt romantizál és Schubert Heller Pisztráng
Op. 33. interpretálta pompás technikával. —
Steinacker Sándor, a városzerte
előnyösen ismert zongorajátékos különösen

Mendelssohn
ki a közönsé-
rás gondok
ritka szép S
melyet Berg
Jozsef, Ujfa
precizzen ad
kere további
seget.

Egy J
tel értesülün
ezen sz. k. v
az ág. hitv.
tere f. hó 17
megboldogul
zanak, mely
érdeklődött,
ha vagy a ta
tehetett. Sok
nyeknek es
ra. Nem vol
elhunyt tete
mes gondolk
szerű iparos
mint fel
Le egyez
az ág. ev.
nyozta.
kor fog ve
háznál Ze
miskolczi-
Kossuth-ut
galomra hel
új helyi ág.
debreczeni
imát. Temet
kező gyász-
súlyta tud
illetve szer
nak az ág.
byternek 81
nak 51 évél
január hó
hunytát. A
jan. hó 19
hitv. ev. eg
2140 sz. h
örök nyuga
nak pályat
banatos sz
jan. 18-án.
Juljanna a
Schäfer Er
dögultnak
vegen is. G
egykez is.

A job
ból közöljü
jan. 15-én
gyermekség
mihamar p
mint pékse
és Magyar
hol sok ide
szorgalmas
becsülte, D
és mihama
noságot és
letőségű
s a követk
gany J
ismerkedett
boldog ház
folyamán ó
Debreczenh
Több mint
adta Czab
egyházának
hosszasan
hunytá sze
szorut hely
kü döttség
tése alatt
rézvetét f
lett. Béke

* **Má-
kaszünet.**
ezredéves
május 1-től
kaszüneti

Mendelssohn szonátjának előadásával érdemelt ki a közönség elismerését. Forrai Andras gondonkán kísérte. Az utolsó szám egy ritka szép Schumann-féle zongora ötös volt, melyet Berger Mórné, Márton Imre, Friedman József, Ujfalussy József dr. és Kövy Lajos precízzen adtak elő. A hangverseny szép sikere további működésre ösztönzi a kör elnökségét.

Egy jöltevé halála. Mint részvételt értesülünk Schäfer Nándor, Debreczen z. k. v. képviselőtestületének virilis tagja az ág. hitv. ev. iskola felügyelője és presbyter f. hó 17-én 81 éves korában elhunyt. A megboldogult legnagyobb jöltevéje volt egyháznak, melynek ügyei iránt mindig melegen érdeklődött, s abban telt legnagyobb öröme ha vagy a tanítókkal, vagy a gyermekekkel jöltevétehetett. Sokat áldozott vagyonából a szegényeknek és az iskolás gyermekek felruházására. Nem volt jöltevény mozgalom, melyhez az elhunyt tetemes összeggel járult volna. Nem mes gondolkodására vall az is, hogy mint egyszerű iparos, óriási vagyonán a több mint fele részét, feleségének belegegyezésével, végrendeletileg az ág. ev. egyháznak hagyományozta. Temetése holnap délután fél 3 órakor fog vegbemenni a Piacz-utca 2140 sz. házban Zelenka Pál tiszai kerületi püspök kíséretében. A Kossuth-utcai temetőben pedig, hol örök nyugalomra helyezik, Materny Imre sátoraljamra helyezi, az ág. ev. lelkész, és Materny Lajos debreczeni ág. ev. lelkész mondanak búcsuzatóimat. Temetéséről az elhunyt családja a következő gyászlapot adta ki: Mély fájdalomtól lesújtva tudatjuk felejtőhetlen jó férjemenk illetve szeretett nagybátyánk Schäfer Nándor az ág. hitv. ev. iskola felügyelője és presbyternek 81 éves korában, boldog házasságának 51 évében, hosszas szenvedés után f. évi január hó 17-én véglegengülésben történt elhunytat. A kedves halott hült tetemét f. évi január hó 19-én d. u. fél 3 órakor fognak az ág. hitv. ev. egyház szertartása szerint Piacz. u. 2140 sz. háztól a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra tételni, mely végtisztességétére rokónainkat, ösmerőseinket, a boldogultnak pályatársait és a résztvevő közönséget banatos szíval meghívjuk. Debreczen, 1896. jan. 18-án. Özv. Schäfer Nándorné Legányi Juljanna a nagyszámu rokonság nevében is, Schäfer Ernő és neje, s Barth Emilia a boldogultnak unokaöccse és huga, gyermekeik nevében is. Gyászlapot adott még ki az ág. ev. egyház is.

A jobb létre szenderült életrajzi adataiból közöljük a következőket: Született 1815. jan. 15-én Altstadt—Nimptschében. Anyját kora gyermekiségében elvesztette, mostohája aztán mihamar pékiasnak adta. Felszabadulása után, mint péksegéd gyalog bejárta Német, Lengyel és Magyarországot. Így jutott aztán Kassára, hol sok ideig tartózkodott. Ottani gazdája, mint szorgalmas munkás és csendes embert nagyra becsülte. Debreczenben 1844-ben telepedett le, és mihamar megszerezte magyarországi honosságát és magyar állampolgár, debreczeni illetőségű polgár lett. Itt egy pékműhelyt átvett s a következő 1845. évben nőül vette Legányi Juliannát, kivel még Kassán megismerkedett. 51 évet élt le szeretett nejevel, boldog házasságban. Takarékosága által idők folyamán óriási vagyont szerzett, úgy hogy Debreczenben az első virilisek közé tartozott. Több mint egy évtized előtt pékműhelyét átadta Czabán pékek s azóta a magánynak és egyháznak szentelte életét. Az utóbbi időben hosszasan betegeskedett s tegnap hirtelen lehunyt szemét. Az egyház és presbyterek koszorút helyeztek ravatalára. A presbyterium küldöttségileg fog Materny Lajos lelkész vezetésével a banatos özvegy elé járulni, hogy részvétét fejezze ki a felejtőhetlen elhunyt fellett. Béke poraira!

Májustól novemberig nem lesz munkaszünet. A kereskedelemügyi miniszter az ezredéves kiállítás tartamára, vagyis 1896. évi május 1-től november 1-ig a vasárnapi munkaszüneti törvénynek a kereskedelmi elárusi-

tásra vonatkozó intézkedéseit felfüggeszteni szándékozik. A kérdés megoldása iránt a miniszteriumban most folynak a tárgyalások; miután azonban a kereskedelemügyi miniszter az érdekelt faktorokat is meg akarja hallgatni, a kérdésre nézve véleményt kér az összes hazai, ezek közt a debreczeni kereskedelmi és iparkamarától is.

Adakozó hírlapírók. Emlékezhettek olvasóink azon nyilatkozatra, melyet S. Szabó József főiskolai tanár az »Óráló« cz. lap segédszerkesztője az »Óráló«-ban és lapunkban közölt s melyben rámutatott azon közönyvre, melylyel a protestáns lelkészek viseltetnek az újonnan kiadott »Tompa reliquiái« iránt. Ezen nyilatkozattól indítva Konecz Akos a »Debreczeni Ellenőr« f. szerkesztője és Zoltay Lajos ugyancsak a »Debreczeni Ellenőr« főmunkatársa levelben értesítették S. Szabó Józsefet, hogy a »Tompa reliquiái« cz. munkából két példányt megrendelnek és azokat két segédlelkésznek adományozzák, kik nemzetiségük közé beekelt közegeben kaplanoskodnak, szerény viszonyok között. A két adakozó hírlapíró levelét, a »Debreczeni Protestáns Lap« holnap megjelenő számban fogják közölni.

Szűcs-iparosok figyelmébe. Ezenfel értesítjük az érdekelt iparosokat, hogy a magy. kir. államvasutak mozdony és fűtőszemélyzete részére szükséges 36,000 darab altiszti és szolgáló teli sapka szállítása iránt írásbeli zárt ajánlatok utján pályázatot hirdettek. Az ezen folyó év február hó 15-én lejáró pályázatban részt venni szándékozók, a szállítási feltételeket felöllel eredeti pályázati hirdetményt a kamara irodájában (Hatvan-utca saját ház) a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetik. Debreczen, 1896. január hó 13-án, A kereskedelmi és iparkamara.

Egy indítvány. Ezen ezernél alatt közölt újdonságunkra, a tegnapi számra már későn vettük Lengyel Imre városi bizottsági tag ur sorait, melyeket a következőkben adunk közre: Tekintetes Szerkesztő Ur! A legközelebbi jog és pénzügyi bizottsági ülésben kezdőtől végig jelen voltam és a szövegben volt tárgyak feletti vitában tevékeny részt vettem, azonban a »Debreczen« legutóbbi száma olyan nyilatkozatot tulajdonit nekem, mit egyáltalában nem tettem, nem is tehettem, mert ösmerve a városi tisztviselőknél aránylag nagy mérvű elfoglaltságukat, jobb tudomásom ellenére nem mondhattam olyat: hogy »senki semmit nem csinál«, hogy pedig az itt-ott tapasztalható hiányokat — mint bizottsági tagok — felemlítjük, ez nem azt teszi, hogy senki semmit nem csinál. Kérem tehát ezen helyre igazítást becses lapjában közzé tenni. Debreczen, 1896. január 17. Igaz tisztelettel Lengyel Imre városi bizottsági tag.

E sorok írójának személye iránt érzett őszinte tiszteletünkből kifolyólag közöltük felszólalását s csak azt jegyezzük meg, hogy tudósítónk teljesen jó hiszeműleg járt el, s csak is a közérdek szolgálata lebegett szeme előtt, midőn úgy a tisztí főügyész ur indítványát, mint Lengyel Imre urnak — meglehet — némileg rosszul értett szavait nyilvánosságra hozta.

Borzasztó tévedés. Kecskeméti levelezőnk írja: A Kecskeméthez tartozó pusztasági vasút állomásfőnöke a múlt éjszaka fölőbredt valami zörgésre s abban a hitben, hogy a szomszédos pénztár-ajtót fessegetik, fölkel és revolverét magához vette. Amikor kiért, lépéseket hallott az ellenkező irányból. Kirántotta revolverét és lőtt, amire valaki sikoltva öszeroskadt. Az állomás főnök rémülettel ismerte meg abban, a klt lőtt a felségét. Rögtön táviratozott segítségért Kecskemétre, a honnan a törvényszék részéről csakhamar megjött dr. Nagy Mihály vizsgálóbíró. A szerencsétlenség úgy történt, hogy Barcsné szintén fölkel a zajra, de ellenkező irányban ment ki a házból. A vizsgálatot megindították.

Fodrász bál amely holnap vasárnap 19-ikén, a Margit-fürdő disztermében megtartatik, az előjelekből ítélve igen fenyenesnek és népesnek ígérkezik. A rendezőség el is követt mindent hogy a bálon megjelenő közönség

legnagyobb meglepedését ki érdemelje, gondoskodott mindenféle szórakozásról úgy hogy a tánc szünetek mindenike be lesz töltve. Az iparos ifjak dalkörének énekszámával és Nyilas Mátyas kedvelt komikusunk szavalaival ki ez alkalommal több jó monológot és coupletlet fog előadni.

A Csokonai-körből. A városunk művelt közönsége által annyi elismeréssel és szeretettel felkarolt Csokonai-kör f. hó 24-én, a kollegium disztermében d. u. 5 órakor tartandó felolvasó estélyén Hoffmann József törvényszéki bíró ur fog magyar népdalokat énekelni a Magyar testvérek zenéje mellett. A kör választmánya pedig f. hó 21-én délután 5 órakor tart ülést a Collégium disztermében.

Spiritista-előadások. Holnap és holnapután fogja az »Arany Bika« disztermében a híres Homes-Fey házaspár, Davenport k. a. társaságában csodálatos tehetségét a gondolat olvasás és távolbalátás bűvés művészetében bemutatni. Mint halljuk, a közönség körében rendkívül élénk az érdeklődés az előadás iránt és a jegyek rohamos kelendőségnek örvendenek. Értjük is a publikum érdeklődését, mert ez a bűvésztétel nem közönséges élvezetekkel kecsgetet. A telepáthikus és gondolatolvasási kísérleteken kívül, melyeknek tárgyát maga a közönség fogja képezni, alkalmunk lesz a hypnózis legérdekesebb csodáival is megösmernedni, melyeket Homes ur Davenport kisasszonyon a híres delejes médiumon fog bemutatni. — Legérdekesebb a dologban az, hogy a Homes-Fey pár az antispiritisták bűvész gárdájához tartozik s mint ilyen minden mutatvány után felvilágosításokkal szolgál, melyek hivatnak a spiritisztáknak a szellemekbe és természetfölöttibe vetett hitet megingatni. Általában azt az egész sajtó elösmerte hogy a bűvészesapat által bemutatott kísérletek s az általuk felvetett lélektani talányok érdekesség dolgában ritkítják párjukat. Az előadás, mint már említettük, 18. és 19-én fog megtartatni, este 7 és fél órakor az »Arany Bika« disztermében. Helyárak: Körszék 1 frt 50 kr, zártaszék 1 frt, beléptijegy 40 kr, diák hely 30 kr. Jegyek még válthatók az estélyt rendező László Albert könyvkereskedésében, vasárnap délután a »Bika« szálloda portásánál. Nagy léven a kereslet, ezélszerű, ha kiki siet jegyét megváltani, mert valószínűleg még ma elfognak a jegyek. Növeli ennek az előadásnak az érdekességét ez a körülmény is, hogy a spiritista mesterseg titkait a mutatványok után felfedezi a közönség előtt. Homes és neje fényes világítás mellett mutatják be a titokzatos spiritisztikai fogásokat, melyek már annyi hiszékeny embert s olyan könnyen tartottak tévedésben. Homes azonban érdekes mutatványait mind megmagyarázza és bebizonyítja, hogy valamennyi rendkívüli ügyesség és éles emlékezőtehetség alapul. Homes Fey pedig a gondolatolvasás terén egyedül áll, mert a nagyhirű gondolatolvasó Cumberlandnál is külön mutatványokat produkál. Bekötött szemmel megnevezi a papírpénz vagy egy zsebóra sorszámát. Föllép még velük Davenport kisasszony, egy kitűnő hypnotikus médium s oly produkciókat hajl végre, melyeket normális állapotú ember soha sem volna képes.

Timár ifjuság bálja. A debreczeni timár ifjuság 1896. évi január 22-én, szerdán, a »Korona« disztermében zártkörű táncvigalmat tart. Italokról az ifjuság gondoskodik. Józsi ételekről a vendéglős kezkesedik. A táncvígalmnál Kiss Béla zenekara fog működni. Kezdeté 8 órakor.

Titkos levelező. Sarákon felhozott kérdésére annyit felelhetünk, hogy az titkos imádója az az együgyő ur, kit bár mily magasra emelű is pályáján a jellegzetes aranyos szárnyaccka, tolakodó, mert másnak nem mondhatjuk.

A szabók bálja. A holnap tartandó és sikerültnek ígérkező szabó bál, nem a Bika disztermében — mint az lapunk »Mutató« táblájában jelezve volt, hanem a Korona disztermében lesz megtartva.

A költő vizitje. Tegnap egy borvirágos orru középkori viseltes uriember álli-

tott be szerkesztőségünkbe s ekként mutatkozott be:

Kovács Endre versműves lévén, aki mindenre: emberre, állatra, fűre, fára, elefántra és szunyogra tud kadenciát mondani.

— Enyje be jókor tetszett jönni. Mondjon csak kadenciát arra, hogy krumpli. Kovács uram megdörzsölte ugyan a homlokát, de azután rögtön kivágta a következőket:

„A föld alatt vagyom a
Krumplinak honja,
Melyet a magyar úgy nevez,
hogy burgonya.”

— No ez sikerült. Hanem, ha az élelmiszereknel vagyunk: kérünk egy rigmust erre a szóra: pöréz.

•Ha asztalomon van a
pöréz:

Ábrázatom akkor möréz.

— Ez is kitűnően esült s már nem is bátorkodunk továbbra elméjének élet próbára tenni, hanem csupan arra kérjük: sziveskedjék megverselni ezt a szót: szerkesztőség.

Eg.
Ség.
Öség.
Bőség,
Szerkesztőség.

Ennyi lelki nagyság előtt meg kellett hajolnunk s Kovács Endre urnak átadtunk egy 10 filléres érmet s egy ajánló levelet a «Felső-Józsai Lapok» szerkesztőségéhez mert így mond: «Vándorló uraimat Felső-Józsára irányom, hat ha ott a jégkeblek tagjait dalainnak tüze felgyújtani tudná.»

Második fodrászbál. Az iparos egyletek mulatságai közt bizonyára első helyen fog állani a fodrász és borbély segédek által február hó 9-én a Koronában tartandó bál, melyre a meghívók már kiocsátottak. A fodrász segédek éllemessége már abból is nyilvánvaló, hogy táncrendjük a jelen saionban unicum számba megy, úgy hogy az ott megjelenő hölgyeknek mindenkor kedves emlékül fog szolgálni. Kik tévedésből meghívót nem kaptak forduljanak: Mődner József bál biz. elnökhez Bika szálloda.

Elveszett felső kabát. A folyó hó 15-én a Korona disztermében tartott eszmadia-társulat bálja alkalmával valaki tévedésből egy teli kabátot elvitt. Sziveskedjék az illető azon teli kabátot Kis-Csapó utca 381 sz. házhoz elvinni, mivel a tulajdonosa ugyanis nyomában van már.

Jogászbál kiváló sikerét nagymérvben az izlésteljes és fényes toillettek emelték. Ezek közül számosan Berényi Henrik jóhírnékek arvendó budapest (Krisztof u. 6 sz.) nyitelméből kerültek ki. Az orvosgyógyyszerész bárá egyladypatronesse és több bálozó hölgy remek toilletje szintén ott készül. Levélbeli megrendelések a legerősebb időalatt jutányosan és pontosan eszközöltetnek, melyhez egy mintaderek és alhossyú szükségeltetik.

Színház.

Heti műsor. Vasárnap Kis alamuszi. operette. Hétfőn Siroki románéz, népszínmű. Kedden Nők barátja, vigjáték. Szerden Brigitta, operette Csütörtökön Ugyanez. Pénteken Új honpolgár, bohózat. Szombaton Strogoff, lávanyosság. Vasárnap Ugyanez. Előkészületre kitűztek: L. convreur, Holtomglan, Margit története, Paraszt büség.

Világ béke.

— (A magyar korona országainak békeegyesületének felhívása. —

Budapest, január 18.

1895. december 14-én alakult meg hazánk számos kitűnőségének, ugyszinten fő- és székvarosunk lélegelkelőbb társadalmi köreinek jelenlétében — a béke mozgalom lelkes apostolának Suttner Berta bárónének és dr. Jókai Mór elnökünknek tevékeny részvétele mellett

— a Magyar Sz. K. O. Békeegyesülete. Ezen új egyesület célja, — karöltve a már huzamosabb idő óta fennálló több százra menő békeegyesülettel — azért küzdni, — hogy az egyes államok közt létező vagy jövőben felmerülő nézet- vagy érdekkülömbőségek ne az embertelen, győzőre és legyőzöttre nevezve egyaránt veszélyes és a szerencse esélyeitől függő háboru utján egyenlítettessenek ki, hanem, korunk fejlett műveltségéhez méltóan, az államok képviselőiből alakult nemzetközi ítélő bíróságok utján. Amde ezen ideális, nemes cél csak akkor valósítható meg, ha mindnyájan, rang és pártkülönbőség, vallás és nemzetiség, kor és oemre való tekintet nélkül, azon meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy egyedül a béke az, mely a művelt világ jólétét és felvirágzását biztosítja.

Meggyőződését kiki leginkább azáltal érvényesítheti, ha a »Magyar Békeegyesület« tagjainak sorába lép és ezen Egyesület eszméinek mind szélesebb körben híveket szerez. Mert, noha ezen eszme megvalósítása és terjesztése a Magyar Békeegyesület feladata, a megvalósításhoz a tagok anyagi támogatása is szükséges.

A rendes tag-ági díj egy évre legalább egy forint; felülfizetéseket köszönettel fogadjuk és a hírlapok utján nyugtázuok. Alapító tagok egyszer s mindenkorra legalább 50 frtot ajánlanak fel. Tagsági jelentkezések az Egyesület titkárához vagy jegyzőjéhez in'ézendők, — kik egyb' felvilágosítással is szivesen szolgálnak. Tandíjak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankhoz (V. Dorottya-utca 1.) vagy annak fővárosi fiokjaihoz küldendők.

A magyarországi elnökségi és választmányi tagok névsora: Jókai Mór alelnök, Josipovich Géza, Horváth Gyula, Vambergy Ármu. Diszttag: Suttner Berta báróné. Pénztárosok: Neugebauer László. Titkár: Kemény Ferencz. Szamvizsgálók: Ormódy Vilmos, Vas F. E. Jegyző: Kende Lajos.

Ugyanitt közöljük Jókai Mór beszédéből azon részletet, melyet a »Magyar Sz. K. O. Békeegyesülete« 1895. decz. 14-iki alakuló közgyűlésén mondott.

»A békeszövetségnek feladata a társadalmi téren, a politikai hatáskörön túl terjeszteni a békeszeretet tanait: minden osztály, minden felekezet és minden népajk igénybevételével; feladata: közvéleményt teremteni a békeszeretet számára. A közvélemény erős hatalom; de a hatalom csak akkor szokott nyilvánulni, a midőn küzdelmet indít meg; mi meg akarjuk kísérteni, hogy hátha olyankor is hatalom a közvélemény, midőn küzdelmeket kell lecsillapítani.

A belső háborgások és a külső háboruk circulus vitiosusából csak egy kijáras van: ha a közvélemény tömörül a béke eszméje körül, s ha azok, a kik a béke szeretik, bírnak a harezosok bátorságával, hogy ideáljukat megvédelmezzék, s azért szólni, tenni, áldozni s ha kell szenvedni is merjenek. E meg-szenvedésnek legelső stádiuma az, hogy minket, kik a nép között állandó békében hiszünk s ennek eszközeit, utjait keressük, kinevetnek és utópiák után futóknak neveznek. Mintha az volna a történelem logikája, hogy előbb jól meg kell a nemzeteknek egymást verni, csak azután köthetnek békét, nem pedig az, hogy kössék meg a békét felmerülő vitás kérdések fölött, mielőtt vértengert ontottak volna!

»A békeszövetség propagandája nem rontja meg a nemzet harezai erejét. A béke-jobbnak csak akkor van értéke, ha azt egy erős kar nyújtja. A békeszeretet, a humanizmus nem áll ellentétben a haza és az uralkodó iránti áldozatkész hűséggel. A hazaszere-tet és az emberszeretet törvényei legyenek a mi alaptörvényeink. Akkor hiszem és remélem, hogy azt a feladatot, melyet mi magunk elé kitűztünk: a külső és a belső béke fentartását, állandósítását, ha mi nem, egy nálunk-nál boldogabb és hivatottabb nemzedék el fogja érni!«

Országgyűlés.

— Tavirati tudósításunk. —

Budapest, jan. 18.

Ülés kezdete délelőtt tíz órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső, majd később Berzeviczy Albert alelnök helyettesítette.

Jegyzők: Illyés Bálint, Molnár An'ál és Perczel Béni.

Jelen voltak a kormány részéről: Bánffy Dezső br., Perczel Dezső, Erdély Sándor és Jo- ipovich Imre.

Napirend előtt a bizottsági tagokat választotta meg a haz a megüresedett helyekre, majd a tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után folytatta a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Legelőször is Rohonyi Gyula előadó jelentette, hogy a horvát képviselők mentelmi ügyében milyen megkeresések érkeztek azok felüggesztése érdekében a képviselőházhoz. A mentelmi bizott-ag azonban egy esetben sem látta a horvátországi nemzeti párt klubstatutumában szintén nem látott mentelmi ügy megsértését. Kijelenti egyben, hogy bár ő maga sem tartja helyesnek, hogy a horvát képviselők derűre-borúra adnak reverzálisokat a klubbnak, mégis javasolja, hogy mentelmi jogukat ne függesszék fel, s ne adja ki őket a képviselőház.

Olay Lajos bebonyítja, hogy ezen esetekben a mentelmi jog csakugyan meg van sértve s a mentelmi bizottság javaslatát nem fogadhatja el.

Szederkényi Nándor ugyanily értelembe szólat fel, s a horvát képviselők mentelmi jogát sértve látja, miért csatlakozik előtte szólóhoz.

Issekutz Győző határozati javaslatot nyújt be, mely szerint ugyan elfogadja a bizottság álláspontját, de kimondandónak tartja: azt is, hogy az ilyen reverzálisok adása, mely a horvát képviselők szokása, törvéay ellenes dolog.

Gyurkovich György védelmébe veszi a horvát nemzeti párt klubját, s nem fogadja el Issekutz Győző határozati javaslatát.

Apponyi Albert gróf szintén elítéli a reverzálisok adását s hozzájárul Issekutz határozati javaslatához.

Ugyanily értelembe szólat fel egy horvát képviselő is, Josipovich Géza.

Ugron Gábor Khuen Héderváry grófot, a horvát bánt teszi felelőssé olyan kétszínű politikaért, melyet követ s hogy reverzálisokat csikar ki a nemzeti párt tájaitól.

Tomasics horvát képviselő a horvát bánt iparkodik megvédelmezni a jobboldali tetszése közben.

Ugron Gábor válaszában előbbi álláspontját védi.

Erdély Sándor igazságügyminiszter a képviselőház zajos tetszése közben szólat fel, s erősen elítéli a reverzálisok képviselőket. Ő is elfogadja Issekutz Győző határozati javaslatát, melyhez teljes egészében hozzájárul.

Ezután következett a szavazás. A többség elfogadta e határozati javaslatot.

Csak ezután került a sor a folyton elhalasztott interpellációkra, melyek egy kis vihart idéztek elő.

A többek közt Hódossy Imre interpellálta meg az igazságügyminisztert egy a Bud. H.-ban megjelent cikk miatt, melyben a girálti választás volt érintve s néh. bíró neve is szerepelt a kompromitáltak között. Kérdi tehát az igazságügyminisztert, hogy mi az oka annak, hogy nem indított sajtópert a kérdéses cikkben megnevezett törvényszéki bírák ellen?

Erdély Sándor igazságügyminiszter azonnal válaszolva az interpellációra kijelentette, hogy a bírák korteskedését nem tartja megengedhetőnek s epen azért a fegyelmi vizsgálatot a megnevezettek ellen hivatalból fojja meg indítani! (Általános helyeslés.)

Hódossy Imre megnyugtatólag veszi tudomásul az igazságügyminiszter válaszát.

A többi interpellációkra két óra után került a sor, s az ülés tovább folyik valószínűleg fel háromig.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Museum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a kereskedelmi palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11-12 óráig.

Csütörtökön)

Keddén)

Szerdán) 9-11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2-5 óráig.

Vasárnap délelőtt 9-12 óráig.

Január 19. A horhély és fodrász-segédék táncmulatsága a „Margit-fürdő” nagy termében.

Január 19. A debreczeni szabó munkások bálja az „Korona” disztermében.

Január 22. A debreczeni timár ifjúság táncvigalma a „Korona” vendéglőben.

Január 25. Kőműves iparosok és segédük táncmulatsága a „Margit-fürdő” nagy termében.

Január 25. A polgári kör bálja az „Arany Bika” disztermében.

Január 25. Sz. Nagy Károly 50 éves jubileuma.

Január 29. Az orvos-gyógyász-egyesület bálja az „Arany Bika” disztermében.

Február 2. Az iparos kör bálja az „Arany Bika” disztermében.

Február 15. A jogász- és tisztviselő-kör táncmulatsága.

A debreczeni kir. járási bíróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Felhívás.

Debreczen szab. kir. város összes iparosaihoz.

Aszékessz fővárosi összes iparostestületek kebeléből alakult 50 tagú központi bizottság által felhívattunk a napi rendben lévő vámkérdés tárgyában adandó véleményünk beküldésére.

Iparos-körünk választmányja egyhangulag az önálló vámtérület mellett foglalt állást és megbizta aulirt elnökséget, hogy a felterjesztendő határozati javaslatot Debreczen összes iparosai nevében tegye meg.

Hogy e megbízásunknak eleget tehesünk, felhívjuk iparos társainkat, hogy 1896 január hó 19-én — vasárnap délután 3 órakor a város háza nagytermében tartandó gyűlésre, melyen a határozati javaslatot előterjesztjük, ennek elfogadása végett mentől nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

Iparostársak! A kérdés, melyre feleletet vágvunk adandók, mindnyájunkat érdekel, épen ezért ismételtén kérjük a tömeges megjelenést, hogy hozott határozatunk, mint városunk összes iparosainak óhajta nyerjen kifejezést.

Debreczen, 1896. január 11-én tartott választmányi gyűlés határozatából.

Az „Iparos-kör” elnöksége.

Szerelmesek monológjai.

Irtá: Vértessy Gyula.

III. A kishivatalnok.

Két arczképet nézeget, azután az egyiket félre teszi:

— Bizony az Irén sokkal szebb, mint a Mariska! Ennek milyen rövid a dereka! Pedig világletemben mindig a hosszú derékért rajongtam. De hiába, le kell mondanom róla, hogy ilyen feleséget kapjak, mert úgy látszik, a rövid deraknak sokkal háziasabbak, jobban is vannak nevelve, nem kaczerkódnak, nem olyan hiuk szóval, jobban ki lehet velük jönni. Kedves Irén, Isten önnel! Az ön karcu

derekában nem nagyon fogok ezentul gyönyörködni, más fogja azt átölelni!

Nem tagadom, hogy fáj a lemondás! — Hogyne fájna, hiszen szerettem. Tatán ő is szeretett; most aztán vége mindennek! De hát hiába, az élet nem komédia. Hanem inkább tragédia. Különösen a magamfajta szegény emberé. Bezzeg ha gazdag lennék, hát Irén lenne a feleségem, senki más. De így? Hiszen rubákra se lenne elég az én fizetésem! Magának meg semmije sincs. Jó, ha kikerül a stafirungja!

És hogy vihettem volna én Irént egy háromszobás lakásba! Nem is mentem volna! Jobb lesz nekem ez a kis tömzsi Mariska! Azt hiszem, hogy az apósom olcsóbban is csinál majd nekem ruhát. Az is valami! És a szabókisasszony megbecsül majd. Impónál nek! Neki is, meg a familiának is! Azok pedig csak lenéztek volna! Nem, jobb lesz ez így! Elvégre én nem engedhetem meg magamnak azt a fényűzést, hogy jász vegyem el, a kit szeretek. Azt veszem el, a ki nekem való. Megyek Mariskához! Pá, édes szép Irén! Ugy fáj a szívem, de hiába fáj! És fogok is neki parancsolni, hogy ne fájjon. Kilencszázforintos fizetés mellett csak mérsékeltlen szabad az ember szívének fájni...

IV. A gavallér.

Levelét olvas:

— Nélküled nem tudok élni! Nem ia akarok. Ha szeretsz, akkor tedd meg azt, amit annyiszor ígértél: végy el feleségedül. Ha szegény vagy, megosztom veled a nyomoruságot, ha csak egy szobára telik: boldog leszek, ha veled lakhatom benne; ha száraz kenyérral kell megelégednünk, az is jól fog esni, mert veled osztom meg, édes Géza!

Csacsi! No de persze, az ilyen kis fruskák szívében mindég tótágot áll az idealizmus! Jó is lenne, egy szobában lakni, száraz kenyéret enni, nyomorogni. Brr! Nem kérek belőle. Kicsikém, csak ne akarja velem megosztani a nyomoruságot.

Pedig most is, közvetlen a házasságom előtt, ha rá gondolkodom erre a gyerekre, megbizserem a vér az ereimben. Teringette és jó kis falat volt! Igazi cukros baba! Azok a nagy nevető két szemek, az a szép piros ajkák az egész termeté, mint valami karcu özé! Ah, imádásra méltó leány!

S ha meggondolom, hogy egy hét mulva az én ványadt arczu penészvirágomat kell ölelgetnem! Szinte végig fut a hátamon a hideg! De természetesen akkor nem fog végig futni, ha majd kifizethetem az adósságaimat és behurcolkodhatom a saját házamba. Saját ház! Még gondolatnak is gyönyörű. Saját ház, a melyekben az ember épen úgy komiszkodhatik a lakóival, mint ahogy vele komiszkodtak a háziurak lakó korában!

Négyemeletes saját ház! Ezért mindég meg lehet házasodni.

Magának pedig édes kis babám, nem sokáig kell nélkülem élni! Majd meglátta, milyen pompás kis fészket teremtek én magamnak! A házi boldogságom elől oda fogok majd menekülni! A saját házamban lesz az élet realizmusa — a mi kis fészünkben pedig megtaláljuk az élet poétikus gyönyörűségeit.

Ugy bizony. És most felelet helyett, magam megyek el a kicsikét megvizsgálni; de előbb írok a menyasszonyomnak pár sort:

— Drága angyal! Fontos dolgaim vannak! Ma nem láthatom! Elég kin ez nekem. Gondoljon rám sokat. Ugy, ahogy én gondolok magára drága édes...

Édesnek nem nagyon édes, de annyi bizonyos, hogy drága!...

(Folyt. köv.)

Ezredévi kiállításunk.

Nemzetközi e kiállítás. Junius hóban tartják meg a kutyakiállítást, mely iránt a külföldön oly élénk érdeklődés mutatkozik, hogy a földmivelésügyi miniszterium számos idegen országbeli kutyabarát és tenyésztő ajánlatára nemzetközi kiállítást rendez, sőt több külföldi kutyaeget bevonásával

nemzetközi kongresszus megtartását is elhatározta. A külföldi kiállítók tömeges részvétele e tekintetben már biztosítva van és így czélszerű kilátás nyílik arra, de kívánatos is, hogy ezen nemzetközi versenyben a kitűnő magyar kutyafajok ismeretessé váljanak és a hazai tenyésztők ezen a téren is megmutassák versenyképességüket.

Károly Lajos főherceg kiállítása. Károly Lajos főherceg kis tapolcsányi uradalmaól e napokban ritka becsü vadász tárgyak és fegyverzetek érkeznek a 11-18-ik századból, melyeket a fhg. a kiállítás czéljaira készségesen átengedett. E régi hazai emlékek között kiváló érdekességgel bírnak egy elefántsonntal kirakott és egy török fejjel díszített 16. századbeli számszeríj, egy piros bársony tegez nyilvesszőkkel, amint 400 év előtt használtak. Keleti és tölcéres fegyverek, domboruan kivert harci jelenetekkel, egy régi vadászkiürt, számos ritka és értékes régi aggancsok és két-három száz éves kitömött állatok: szarvasok, özek, vaddisznók, sólyom és dámvadak. K. Lajos fhg. emléktárgyai a történelmi osztály ösfoglalkozási csoportjában lesznek elhelyezve.

Az ösfoglalkozások kiállítása. A történelmi vadászat, halászat és pásztorélet pavillonja már teljesen elkészült; bason.óképen a tóban elhelyezett ősi halászhunyhón is most végzik az utolsó munkákat Herman Ottó orsz. képviselő utasításai szerint, ki az utolsó napokban több ízben fordult meg a kiállítás területén, hogy az ezen csoport körül még elhelyezendő ősi halászkunyhók helyét megállapítsa. Az egész csoport a halász kunyhókkal és a legérdekesebb régi halászati szerekkel felelevenítve, rendkívül érdekes képet fog nyújtani.

Történelmi tárgyak érkezése. A történelmi főcsoportban kiállítandó tárgyak egymásután érkeznek. Mint egyik legelső küdemény hét vaggou ágyu érkezett Fraknból, Esterházy herceg birtokából. E 16. és 17. századbeli igen érdekes és impozáns ágyuk ideiglenesen a renaissance épület földszinti előcsarnokában nyertek elhelyezést.

Törvényszék.

Egy gentleman. Lovagias ügyekben messze földön nincs olyan szaktekintély mint Kmosko Miklós. A párbaj-kodexet betéve tudja, ismeri a kontinens minden nevezetesebb afférjét a legrégibb időtől a jelen korig volt szekundáns, becsületbíró s magának is voltak megszámlálhatatlan párbjai. Legutóbb Tunkel Ötő báró hivta ki, de közbejött akadályok miatt nem mérkőzhetett meg vele. Ezt az akadály a büntető-törvényszék gördítette eléje, mely többszörös csalásért és váltóhamisításért letartóztatta a sokoldalú gentlemant. A váltókat Pap Géza dr. nevére hamisította. Azonkívül rábizonyult, hogy jogosolatlanul viselte a tiszti uniformist. Kmosko Miklós e hónap huszonharmadikán fog a budapesti törvényszék előtt állani, a mikor is csalásért, okirathamisításért és — párviadalra való kihívásért fogják felelőségre vonni.

Bűnjel a sírban. Mult év tavaszán történt, hogy a tiszai halászkok egy 6-8 évesnek látszó kis leány holttestét fogták ki a Tiszából. A nyomban megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a kis leány Endrey Gyula dr. orsz. gy. képviselő kszolgálójának, Csada Rozáliának gyermeke. Az elvetemült cseléd, noha a bizonyítékok, de különösen az a körülmény, hogy a szák, melybe a holttestet beleverték, Endrey Gyula tulajdona volt, tagadta a terhét tőlt bünt. Ez ügyben most újabb vizsgálatot indítottak. A kis koporsót ki kellett asni e földből, hogy megállapíthassák, vajjon az a szák, melybe a holttestet varva volt, azonos-e az Endrey képviselőtől ellopott zsákkal. — Az exhumáció, Irányi Dezső vizsgálóbíró. Hainiss dr., Bakay dr., Weisz dr. orvosok és a hatóság közegek jelenlétében tegnapelőtt történt meg és eredménye annak konstatálása olt, hogy a koporsóban talált szák csakugyan azonos az eltűnt zsákkal A bűnygyben a szegedi törvényszék megtartják a végtárgyalás.

Tanügy.

Népoktatásunk államosítása. Csongrád-megye közönsége feliratot intézett a kormányhoz a népoktatás államosítása ügyében. Az indoklásban elmondja a felirat, hogy ama méltán megdöbbentő tapasztalás, hogy az egyes felekezetek által fentartott s különösen az országnak idegen ajku nemzetiségek által lakott vidékein létező iskolák tanítói között még mindig igen jelentékeny azoknak száma, kik a magyar nyelvet maguk sem bírván, annak tanítására nemcsak képtelenek, de mint elfogult nemzetiségi igazgatók, nyilvánosan és pedig autonóm hatóságaik elnézése következtében büntetlenül a magyar nyelv és magyar állam-eszme tekintélyének kisebbitésén munkálnak, a magyar állam főfelügyeleti jogának kijátszása mellett, vagy annak éppen semmibe vételével, a tanítás tervezetének megállapítása körül teljes önkényvel járnak el, következőképp nemcsak hogy bizosítékot nem nyújtanak arra, hogy növendékeikben a hazafias és nemzeti szellemet ápolják, de igenis minden rendelkezésre álló eszközt használnak arra, hogy tanítványaik lelkébe nemzetiség, elfogultsággal telt hazafiatlan gyűlölködésnek érzelmeit oltásák be.

Közgazdaság.

Vasuti kocsi fertőtlenítése. A földművelésügyi miniszter tapasztalván azt, hogy a ragadós állapotbetegségek egyik legfőbb oka a vasuti szállításoknál tapasztalható elővigyázatlanság szigorúan meghagyta a vasuti állomásokhoz kirendelt szakértőknek, hogy a vasuti kocsik fertőtlenítésére eddiginél nagyobb gondot fordítsanak. Kötelezőgőkül tette a szakértőknek, hogy a vasuti kocsikat a berakodás előtt történt fertőtlenítések tekintetében gondos vizsgálat alá vegyék s ha azt találják, hogy a kocsi tisztasága, avagy fertőtlenítése hiányos, erről az állomás főnököt értesítsék, a kocsit alapos fertőtlenítésig használatból zárja ki s egyszersmind a hiányokról egy állomás tisztviselő jelenlétében jegyzőkönyvet ívegyenek fel, melyeket aztán a fővárosi hatóság újan a földművelésügyi miniszternek fog kelteni bemutatniok.

CSARNOK.

A királyi tanácsosék.

— Regény. — 16.

Írta: **Vértesy Arnold.**

(Folytatás)

Cserepes szomszéd vigasztalja, hogy ne tessék busulni, jó az Isten, majd megsegíti, a Sarolta kisasszony lakadalmán még tánczolhat is.

A Sarolta emlegetése elérzékenyítette ő nagyságát s a szeméit kezdte törölgetni. Nem tudta, hogy mi történhetett, de sejtette, hogy valaminek történni kellett.

Az egész házbaan oly hallotti csöndesség uralkodik most. Feleségének szavát sem hallhatni, nem pörlekedik a cselédekkel, csak néman jár-kelek. Sarolta is oly levert. De a királyi tanácsos urnak nem szólnak, pedig hát ő az apa, ő a család feje, neki tudni kellene.

Azt hiszik, hogy ő vele nem lehet okosan beszélni? Óh, ő mindent lát. Azt is látja, hogy Ágasházy nem jár már hozzájuk. Miért nem jár? Hová lett? Miért titkolnak ő előtte mindent?

Hallotta azt is, hogy Saroltának heves szóváltása volt az anyjával. De nem értette meg jól, miről folyt a beszéd, mert a másik szobában történt s az ajtó be volt téve, ő pedig nem mert közéjük bemenni. Csak annyit hallott, hogy Sarolta azt mondta:

— Dolgozni fogok, anyám, varrni fogok s ha száraz kenyeret keresek, azzal is beérem.

Varrni, dolgozni, száraz kenyeren élni. Micsoda beszéd az? Hát olyan szép leány ne mehetne férjhez?

Valamit hallott arról is a királyi tanácsos ur, mintha Budapestre készülének. De Istenem uram, hát miért? Nem jobb itt?

Aztán hallotta tegnap azt a lármát is, a mit a fiatalabbik Stern a női divatkereskedő csapott, a ki rászédést és szökést emlegetett s hangosan követelte, hogy fizessék ki a számláját.

Utána meg nyomban a suszter járt itt, az meg rimázkodott és az öt gyereket emlegette. A királyi tanácsos urnak megessett rajta a szíve.

Hát még mikor a félig nyitva maradt ajtón át a feleségét látta. — De már akkor a suszter nem volt ott, csak a nagyságos asszony járt föl és le a szobában összekulcsolt kezekkel:

— Ki fog megmenteni?

Mindez újra eszébe jut a királyi tanácsos urnak s nagyon csodálkozik, hogy oly hamar elfelejtette. Hiszen csak tegnap történt. Igazán az emlékező tehetsége nagyon megromlott. Az emlékező tehetsége meg a lába, mert má-kép csak megvolna.

Cserepes András látja, hogy a nagyságos ur nagyon elszomorodik. Ejnye no, hiszen nem azért jött ő ide, hogy elbusítsa a nagyságos urat, sőt inkább azért jött, hogy örömet hozzon. Hát már csak egyenesen előáll vele:

— Egyet mondanék, nagyságos uram, kettő lesz belőle Nagyságodnak van egy szép eladó leánya, nekem meg egy derék fiam. Hiszen tetszik ismerni? Lzernyolcszáz forint a fizetése a gőzmalomban. Anyi, mint a polgármester urnak. Én is adok hozzá ezer forintot, ha megházasodik, mert hát Istennek, van miből.

Kidüleszti széles mellét s úgy ismétli:

— Hát Istennek, van miből.

Dicselkedhetik vele, mert ő maga szerezte. Becsületesen szerezte s nem viszi magával a más világra, hanem a fiának hagyja. Nincs most Vámoson több olyan fiatal ember, a kire ilyen örökség nézne.

— Mit tetszik hozzá szólni, nagyságos uram, hát ha az én Géza fiamból meg Sarolta kisasszonyból egy pár lenne?

A királyi tanácsos ur nem szól semmit, mert nem tudja, hogy mit szóljon, csak dadog, hogy a felesége... hiszen tetszik tudni az asszony...

A szomszéd helybenhagyólag bólint. Persze, hiszen épen azért jött, hogy a nagyságos asszony előtt is elmondja, hogy mi dologban jár, mert úgy tessék rá nézni, hogy ő most mint kérő jött a fia nevében.

(Folyt. köv.)

Tőzsde.

Budapesti gabonatőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	6.92—94.
Új buza őszre 1896.	7.14—16.
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.24—26.
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.08—10.
Új tengeri május—jun.-ra	4.44—45.

Bécsi gabonatőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	7.46—48
Tavaszi » márcz.—ápr.-re	7.27—29
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.60—61
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.41—43
Tengeri máj-jun.-ra	4.74—76

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 92. Páros bérlet 92.

Vasárnap, 1896. Január hó 19-én:

A kis alamuszi.

Eredeti operette 3 felvonásban. Szöveget írta és zenéjét szerlette: ifjabb Bokor József. (Rendező: Tiszay)

Nyilttér *)

A Bika-szálloda nagytermében

Vasárnap január 19-én és hétfőn 20-án csak két szenzációs előadás.

és Davenport kisasszony

világhírű művészek által rendezve.

Titokzatos, meg nem fejthető kísérletek a pszichológia anamnestika gondolatátvitel, spiritizmus és somnambulizmus köréből.

Páholy-ülés és körszék 1.50 kr., zártszék 1 frt, beléptijegy 40 kr, deák-jegy 30 kr. Jegyek előre válthatók LASZLO ALBERTNEL, vasárnap délután a Bika-szálloda portásánál.

Az előadás 7 és fél órakor kezdődik.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Eladó föld.

A kis szepesen 16 és fél katasztrális hold föld eladó.

Ertekezhetni lehet kis-csapó-uteza 766. szám alatt

ÁBRAHÁM IMRE tulajdonosnál.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Tisztességes egyének

a kik kereskedőknél vendéglősöknek, kávéosknál stb. ismerősök, egy bécsi liquor-esszenciák különlegességi gyár nagy haszonnal járó

☛ **képviselőt** ☛

igen kedvező feltételek mellett megkaphatják. Ajánlatok az eddigi foglalkozás megnevezésével czimzendők:

Emanuel Allina, Bécs

II., Taborstrasse 22.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

A ki köhög vegye a

hirnevesen elősmert és mindig megbízható

KAISER

mell-czukorkát.

Segít köhögés, rekedtség, mellkatarrhus és elnyálkásodás ellen

Számos nyilatkozat által legjobb és legolcsóbbnak elősmerte.

Csomagokban a 10 és 20 kr.

Biztos hatást

gyakorolnak a bevált és nagybecsű

KAISER

Prominczli-Caramellái

étvágytalanság, gyomorfájás és elrontott gyomor ellen. Valódi csomagokban Dr. ROTHSCHNEK V. EMIL gyógyszerárában.

Mily elkerülhetetlenül szükséges
a szőlők permetezése
 az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph. és társa**

szabadalmazott
 — önműködő —
„Syphonia“
 szőlővessző és növénypermetezője,
 mely az oldatot szivattyúzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dicséret bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH Ph. és társánál
 mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére.
Bécs, II/1. Taborstrasse 76. sz.
 Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. Képviselek és ismételtelők kívánatosak.

Árverési hirdetés.
 Alólirott kir. közjegyző által közhírré tételik, hogy a néh. Stein Imre b.-ujvárosi volt lakos hagyatékához tartozó 791 792 793 794 795 796 797 3175 3176 3177 3178 3179 számú 12 darab 140 forint névértékű debreczeni »István« gőzmalmi részvény, mindegyik 6—6 darab szelvényvel, Hajdu-megye Árvaszékének 10742/1895. á. számú végzése folytán darabonként, szükség esetében együttesen folyó január hó 20-ik napján, Hétfőn délután 3 órakor hivatali irodámban (kis-mester-u. 1436 sz.) tartandó nyilvános árverésen azonnali készpénz fizetés mellett el fog adatni, mely árverésre venni szándékozók meghívotnak.
 Debreczen, 1896. évi január 16.
Nánássy László.
 kir. közjegyző.

Mi-
 előtt sérnkötő, has- és köldöktető, egyenes tartó, ortopediai fűző, müláb, műkéz, mindenemű kötszer suspenzor, irrigator fecskendő, gummiárúk, vagy bármely a betegápoláshoz szükséges eszközt beszerezni tetszik, tessék
Polgár Sándor
 egyet. gyakorlott kötszerész
BUDAPEST,
 VII. Erzsébet-körút 50. sz.
 a legújabbban megjelent nagy képes árjegyzéket kérni, mely bérmentve lesz küldve.
 Fentí czímre ügyelni tessék!

KÖHÖGÉS,
 rekedtség és elnyálkásodásnál
 a torok és légzési szervek
MINDEN ZAVARAINÁL
 melegen ajánljak
EGGER
 kitűnő hatásu
 mellpasztilláit.
 Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógy-fűszerüzletben.
 Fő- és szétküldési raktár
EGGER A. és FIAI
 Nádor-gyógyszertára
BUDAPEST, Váci-körút 17.

Üzlet átvétel

Fűszerkereskedés az „Oroszlánhoz.“
 Tisztelettel értesítem, hogy a **Prunyi István** ur fűszerüzletét átvettem és teljesen friss árukkal felszerelve megnyitottam s a
legolcsóbb árak
 mellett állok a tisztelt közönség rendelkezésére.
 Tisztelettel
MOLNÁR KÁROLY
 fűszerkereskedő
 TROCSÁNYI-ház, Nagy-csapó-utca 922. szám.

Üzlet átvétel

COGNAC
CZUBA-DUROZIER & CO.
 FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
 Mindenhol kapható.
 Vezetőügynökség: **BUDA és ELOCHMANN,** Budapest és Bécs.

Védjegy.

FERENCZ.
 Pálinka (sosborszesz),
Vértés gyógysz.-féle
 használatban a leghatásosabb.
 DEBRECZENBEN: Dr. Rothschnok E., Tóth Béla gyógyszerész uraknál, a hol azonkívül raktáron vannak a sasgyógytár világhírű gyógyszerei u. m.: Dr. Heuffel-féle gyomoressentia, Dr. Heuffel-féle vértisztító labdacso, Injectio veget et capsulos vegetales, Buáti növénynedv, Herkuleszfárdői kőszényszesz, Antibetin, Dr. Heuffel-féle hajszesz, Lugosi arzenkénes, Dr. Heuffel-fél bajusznövesztő kenőcs, stb. kapható, valamint közvetlenül

Vértés Lajos
 sasgyógytárában Lugoson 100 a.

Az 1896. ezredéves kiállítás alkal- mából az államtól engedélyezett

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

Kibocsátás: 120,000 sorsjegy 45007 három osztályba osztott nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

HUZÁSOK

I. osztály 1896 február 5-8-ig.				II. osztály 1896. márczius 11-14-ig.				III. osztály 1896. május 12-28-ig.			
ARAK AZ I. OSZTÁLYRA:				TELJES SORSJEGYEK ÁRAI (mindhárom osztályra érvényes):							
1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy	1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy	1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
20.—	10.—	2.—	1.— forint	60.—	30.—	6.—	3.— forint				

A nyeremények teljes adó- és illetékmentességet élveznek és minden levonás nélkül fizettetnek ki; a huzások az állami hatóságok elügyelete alatt állanak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtnek meg. Midőn a sorsolási tervezetet fentebbiekben közzé tesszük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mától fogva a falgaszokon jelzett elárusítóknál a fenti eredeti árakon kaphatók.

Budapest, 1895. december 24.

Magyar Osztály-Sorsjáték Igazgatósága.

MINDEN
3-ik SORSJEGY
NYER.

 Még soha nem létezett
nyereményesélyeket

MINDEN
3-ik SORSJEGY
NYER.

nyújt az államilag engedélyezett

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

45.007 három osztályba osztott pénznyeremény 9.200,000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy Millió korona.

Az I. osztály huzása:
1896. február 5-8-ig.

A II. osztály huzása:
1896. márczius 11-14-ig.

A III. osztály huzása:
1896. május 12-28-ig.

Nyereménytervezet:			Nyereménytervezet:			Nyereménytervezet:		
Nyeremény	korona	korona	Nyeremény	korona	korona	Nyeremény	korona	korona
1	80000	= 80000	1	100000	= 100000	1 jutalomdíj	600000	= 600000
1	60000	= 60000	1	60000	= 60000	1	400000	= 400000
1	40000	= 40000	1	40000	= 40000	1	300000	= 300000
1	30000	= 30000	1	30000	= 30000	1	200000	= 200000
1	20000	= 20000	1	20000	= 20000	1	100000	= 100000
1	15000	= 15000	1	15000	= 15000	2	40000	= 80000
1	10000	= 10000	1	10000	= 10000	2	20000	= 40000
2	8000	= 16000	2	8000	= 16000	5	10000	= 50000
8	4000	= 32000	8	4000	= 32000	10	8000	= 80000
10	2000	= 20000	10	2000	= 20000	34	6000	= 204000
13	1000	= 13000	13	1000	= 13000	100	2000	= 200000
100	400	= 40000	100	400	= 40000	200	1000	= 200000
860	200	= 172000	860	200	= 172000	2650	200	= 530000
9000	80	= 720000	9000	120	= 1080000	22000	150	= 3300000
1000 nyeremény összesen		1268000	1000 nyeremény összesen		1648000	25007 nyeremény és egy jutalom		6284000

ARAK AZ I. OSZTÁLYRA:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
20.—	10.—	2.—	1.— forint

TELJES SORSJEGYEK ÁRAI (mindhárom osztályra érvényes):

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60.—	30.—	6.—	3.— forint

ajánlja és szétküldi az összegnek előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

HEINTZE KÁROLY, Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgőnyczim:
LOTTOHEINTZE,
Budapest.

Biztonság szempontjából ajánlatos, hogy a sorsjegyeknek ajánlott levélben való beküldése kívántassék és a fenti eredeti árak mellett osztálysorsjegyeknél ajánlott levelek portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr. — teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és 3 nyereményjegyzékért 50 kr. küldendő be.

Az első magyar osztálysorsjáték alkalmával tisztelt vevőim között a következő főnyereményeket osztottam ki: 400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 50.000, koronások stb.

Sürgőnyczim:
LOTTOHEINTZE,
BUDAPEST.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.